

บทที่ 5

ผลการศึกษา

บทที่ 5 อธิบายถึงผลการศึกษางานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งในบทนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ (1) เป้าหมายของงานวิจัย คือ การตอบคำถามหลัก 2 คำถามและสมมติฐานในงานวิจัย (2) อธิบายลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการ และ (3) เสนอผลการวิเคราะห์ที่ได้จากข้อมูลภาคสนาม เพื่อตอบคำถามในส่วนที่ (1)

5.1 เป้าหมายและวิธีการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้ต้องการตอบคำถาม 2 คำถาม คือ (1) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายย่อยก่อนมีโครงการธนาคารประชาชน (ธปช.) และความสามารถในการประกอบการของผู้ประกอบการรายย่อยเป็นอย่างไร และ (2) การกู้เงินจากโครงการ ธปช. มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้ประกอบการรายย่อยในการกู้เงิน รายได้จากการขายต่อวัน การลงทุนต่อวัน การบริโภคต่อวัน โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังมีโครงการ ธปช.ว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร รวมถึงการศึกษาผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการ ธปช. ทางด้านรายได้จากการขายต่อวันเปรียบเทียบกับที่ไม่เข้าร่วมโครงการ ธปช.

คำถาม (1) หลักการและแนวคิดในการเปิดดำเนินการโครงการ ธปช. เป็นหลักการที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ว่า การดำเนินการโครงการ ธปช. เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับสมาชิกที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งไม่สามารถเข้าสู่แหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ คำถามการวิจัย คือ ผู้ประกอบการรายย่อยเหล่านี้มีปัญหากการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อของสถาบันการเงินในระบบหรือไม่ กลุ่มเป้าหมายของโครงการธปช. อาจเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการได้อยู่แล้ว แต่ขาดซึ่งความสามารถในการประกอบการ นั้นย่อมเท่ากับว่า การได้รับเงินกู้จากโครงการ ธปช. จะไม่สามารถทำให้สภาพความเป็นอยู่ของกลุ่มเป้าหมายดีขึ้น การดำเนินงานโครงการ ธปช. อาจต้องหันกลับมาพิจารณาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการประกอบการด้วย หรือในบางกรณี ผู้ประกอบการบางคน เคยกู้เงินจากสถาบันการเงินก่อนที่มีโครงการ ธปช. ดังนั้น โครงการ ธปช. ก็เป็นเพียงการเพิ่มแหล่งสินเชื่อทดแทนแหล่งสินเชื่อเดิมนั่น

คำถามที่สอง คือ การกู้เงินจากโครงการธนาคารประชาชน มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ประกอบการรายย่อยในการกู้เงิน รายได้จากการขายต่อวัน และการลงทุนต่อวัน การบริโภคต่อวันอย่างไร การวิเคราะห์ทำโดยเปรียบเทียบตัวแปรเหล่านี้ในช่วงก่อนและหลังมีโครงการ ธปช. นอกจากนี้ได้วิเคราะห์ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยใช้วิธีการ แมทซิงโดยใช้คะแนนความโน้มเอียง (Propensity Score Matching) เพื่อเปรียบเทียบรายได้จากการขายสินค้า ของบุคคลสองกลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. และผู้ที่ไม่ได้กู้เงินจากโครงการ ธปช.

5.2 ผลที่ได้จากข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลสำหรับการตอบคำถามในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้ทำการเก็บข้อมูลในเดือนธันวาคม 2549 ถึง เดือนมกราคม 2550 โดยมีจำนวนตัวอย่างที่เก็บทั้งสิ้น 441 ตัวอย่าง แต่การเก็บข้อมูลครั้งนี้ มีปัญหาการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ รายได้จากการขายต่อวัน การลงทุนต่อวัน และการบริโภคต่อวันก่อนการเปิดดำเนินการของโครงการ ธปช. เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆก่อนการเปิดโครงการ ธปช. ทำให้ผู้วิจัยต้องไปเก็บข้อมูลรอบสองจึงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ต่างจาก 441 ตัวอย่างแรก การเก็บข้อมูลรอบสองนี้ได้เก็บข้อมูลเฉพาะผู้ที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. เพิ่มขึ้นอีก 70 ตัวอย่าง การเก็บข้อมูลครั้งที่สองดำเนินการในเดือน มีนาคม 2550 และตัวอย่างมาจากพื้นที่ของสาขาธนาคารออมสิน 3 สาขา คือ สาขา ดอนเมือง วงเวียนใหญ่ และ ศิริราช วิธีการจัดเก็บ คือการสุ่มตัวอย่าง และเลือกตัวอย่างในสาขาที่ให้ความร่วมมือ

ลักษณะของข้อมูลที่เก็บครั้งแรก มีจำนวนตัวอย่างที่เก็บทั้งสิ้น 441 ตัวอย่าง โดยจำนวนตัวอย่างอยู่ในภาคการดำเนินงานที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 27.21 อยู่ในภาคการดำเนินงานที่ 2 ร้อยละ 28.80 และอยู่ในภาคการดำเนินการที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 43.99 โดยในกลุ่มตัวอย่างนี้สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. จำนวน 218 ตัวอย่าง และกลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช. จำนวน 223 ตัวอย่าง (ดูตารางที่ 5.1) จำนวนตัวอย่างที่เก็บได้จากภาคสนามมีจำนวนที่แตกต่างจากการสุ่มตัวอย่างในตาราง 3.4 ที่ต้องเก็บตัวอย่างผู้กู้และไม่กู้จาก ธปช. อย่างละ 220 ตัวอย่าง สาเหตุที่จำนวนดังกล่าวแตกต่างกันเพราะเกิดความผิดพลาดจากการลงภาคสนามนั่นเอง

ตารางที่ 5.1

จำนวนตัวอย่างผู้กู้เงินและผู้ไม่กู้เงินจากโครงการธนาคารประชาชนในแต่ละภาคการดำเนินงานของธนาคารออมสิน ณ ธันวาคม 2549 – มกราคม 2550

ภาค	กู้เงินจากโครงการ รพช.	ไม่กู้เงินจากโครงการ รพช.	รวม	
			จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	61	59	120	27.21
2	61	66	127	28.8
3	96	98	194	43.99
รวม	218	223	441	100

ที่มา: ข้อมูลภาคสนาม

หมายเหตุ: การแบ่งภาคในการดำเนินการของธนาคารออมสิน ในภาค 1 2 และ 3 ในบทที่ 4

ส่วนลักษณะข้อมูลที่เก็บครั้งที่สอง จำนวนตัวอย่าง 70 ตัวอย่าง โดยเก็บตัวอย่างจากธนาคารออมสิน ในสาขาดอนเมือง ร้อยละ 42.86 สาขาวงเวียนใหญ่ ร้อยละ 28.57 และ สาขาศิริราช ร้อยละ 28.57 การเก็บข้อมูลนี้เป็นการเก็บจากผู้กู้เงินจากโครงการ รพช.เพียงอย่างเดียว และกลุ่มตัวอย่างนี้ส่วนใหญ่เป็นลูกค้าเดิมของธนาคารออมสิน (ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2

จำนวนตัวอย่างที่เก็บครั้งที่สองในแต่ละสาขาของธนาคารออมสิน ณ มีนาคม 2550

สาขา	กู้เงินจากโครงการรพช.	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ดอนเมือง	30	42.86
วงเวียนใหญ่	20	28.57
ศิริราช	20	28.57
รวม	70	100

ที่มา: ข้อมูลภาคสนาม

เมื่อพิจารณาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ถึงร้อยละ 83.90 เมื่อพิจารณาข้อมูลที่เกิดขึ้นครั้งที่ 2 กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. เป็นผู้หญิง ถึงร้อยละ 90 (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3
ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	ข้อมูล ณ ธันวาคม49 - มกราคม50	ข้อมูล ณ มีนาคม 50
เพศ		
ชาย (ร้อยละ)	16.1	10
หญิง (ร้อยละ)	83.9	90
การศึกษา		
ประถมศึกษา (ร้อยละ)	56.46	57.14
มัธยมศึกษา (ร้อยละ)	28.12	25.72
สูงกว่ามัธยมศึกษา (ร้อยละ)	15.42	17.14
อาชีพ		
ขายเสื้อผ้า (ร้อยละ)	24.94	28.58
ขายอาหาร (ร้อยละ)	27.21	35.71
ขายของสด เช่น หมู ไก่ (ร้อยละ)	47.85	35.71
อายุเฉลี่ย(ปี)	43.52	44.20
สมาชิกในครัวเรือน(คน)	4.23	4.14
สมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้(คน)	2.59	2.66
จำนวนคนงานในร้าน(คน)	1.72	1.77
ลักษณะร้านเป็นร้านค้า(ร้อยละ)	37.87	32.86
ลักษณะร้านเป็นแผงลอย(ร้อยละ)	62.13	67.14
การเป็นเจ้าของร้านค้าหรือแผงลอย(ร้อยละ)	11.34	31.43
ระยะเวลาในการขายสินค้าปัจจุบัน(ปี)	14.17	13.20
รายได้จากการขาย (บาท/วัน)	6,029.69	6,340.24
การลงทุน (บาทต่อวัน)	4,186.81	4,193.61
การบริโภค(บาท/วัน)	383.21	414.29

ที่มา: ข้อมูลภาคสนาม

ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและมีอายุเฉลี่ยประมาณ 44 ปี กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีขนาดครัวเรือนค่อนข้างเล็ก คือ มีสมาชิกในครัวเรือนประมาณ 4 คน ในจำนวนดังกล่าวมีสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้จำนวน 2 คน (ดูตารางที่ 5.3)

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอาชีพค้าขายทั้งหมด การสุ่มตัวอย่างกำหนดอาชีพค้าขาย 3 ประเภทได้แก่ ค้าขายเสื้อผ้า ค้าขายอาหาร และค้าขายของสด เช่น เนื้อหมู เนื้อไก่ เป็นต้น ในการสุ่มตัวอย่างในเรื่องอาชีพนี้ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างแบบสุ่ม นั่นคือ โดยการเดินสำรวจผู้ประกอบการอาชีพทั้ง 3 ประเภทในตลาดหนึ่งๆ จากนั้นผู้วิจัยก็เดินเข้าไปขอสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่รู้และไม่รู้เงินจากโครงการ ธปช. มีสัดส่วนการขายเสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 24.94 ขายอาหารคิดเป็นร้อยละ 27.21 และขายของสด คิดเป็นร้อยละ 47.85 (ดูตารางที่ 5.3)

เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 จำนวน 70 ตัวอย่าง ข้อมูลที่เก็บในครั้งหลังนี้ มีลักษณะคล้ายกันกับข้อมูลที่เก็บได้ในครั้งแรกเป็นส่วนใหญ่ มีเพียงสัดส่วนอาชีพเท่านั้นที่มีลักษณะที่ต่างกัน นั่นคือ กลุ่มนี้มีสัดส่วนการขายเสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 28.38 ขายอาหารคิดเป็นร้อยละ 35.71 และขายของสด เช่น เนื้อหมู เนื้อไก่ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 35.71 โดยข้อมูลที่เก็บในครั้งที่สองนี้มีการกระจายตัวอยู่ในแต่ละอาชีพดีขึ้น (ดูตารางที่ 5.3)

ในด้านลักษณะของสถานที่ในการประกอบการ พบว่า กว่าร้อยละ 60 มีสถานประกอบการที่เป็นแผงลอย โดยข้อมูลที่เก็บในครั้งแรกกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของสถานที่ประกอบการเพียงร้อยละ 11 เท่านั้น แต่ข้อมูลที่เก็บครั้งที่สอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของสถานที่ประกอบการถึงร้อยละ 31 จำนวนคนงานในร้านแสดงถึงขนาดของการประกอบการที่เป็นการประกอบการที่มีขนาดเล็ก คือ มีคนงานในร้านรวมถึงผู้ประกอบการเฉลี่ยประมาณ 2 คน โดยสถานประกอบการที่มีขนาดใหญ่มีจำนวนคนงานในร้านรวมผู้ประกอบการ 10 คน เล็กที่สุดมี 1 คน และกลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินกิจการมาอย่างยาวนานเป็นระยะเวลาประมาณ 13-15 ปี (ดูตารางที่ 5.3)

ในด้านการประกอบการ ปรากฏว่าข้อมูลที่เก็บทั้งสองครั้ง มีรายได้จากการขายสินค้าประมาณวันละ 6,000 บาท ในด้านการลงทุน กลุ่มตัวอย่างมีระดับการลงทุนต่อวันเฉลี่ย 4,200 บาท และในด้านการบริโภคในครัวเรือนต่อวัน กลุ่มตัวอย่างมีการบริโภคในครัวเรือน ประมาณ 400 บาทต่อวัน (ดูตารางที่ 5.3)

5.3 ผลการศึกษา

ผลการศึกษา เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามมาตอบคำถามหลัก 2 คำถามคือ (1) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการรายย่อยและความสามารถในการประกอบการของผู้ประกอบการรายย่อยเป็นอย่างไร (2) ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการ ธปช.

5.3.1 การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการและความสามารถในการประกอบการ

การตอบคำถาม (1) เป็นการศึกษาเพื่อค้นหาว่าวัตถุประสงค์ของการดำเนินการโครงการ ธปช. มุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการรายย่อยเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการจริงหรือไม่ ผู้วิจัยมีข้อสมมติฐานว่า ผู้ประกอบการรายย่อยอาจไม่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อในระบบ แต่มีปัญหาความสามารถในการประกอบการมากกว่า ที่ทำให้บุคคลเหล่านี้กู้เงินจากสถาบันการเงินในระบบไม่ได้ ดังนั้น การวิเคราะห์ในหัวข้อนี้มี 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ว่า ผู้ประกอบการรายย่อยที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. มีปัญหาการเข้าถึงสินเชื่อหรือไม่ ส่วนที่สอง คือ การวิเคราะห์ว่า ผู้ที่ไม่ได้กู้เงินจากสถาบันการเงินในระบบ ก่อนมีโครงการ ธปช. มีได้มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งสินเชื่อ แต่มีปัญหาความสามารถในการประกอบการใช้หรือไม่

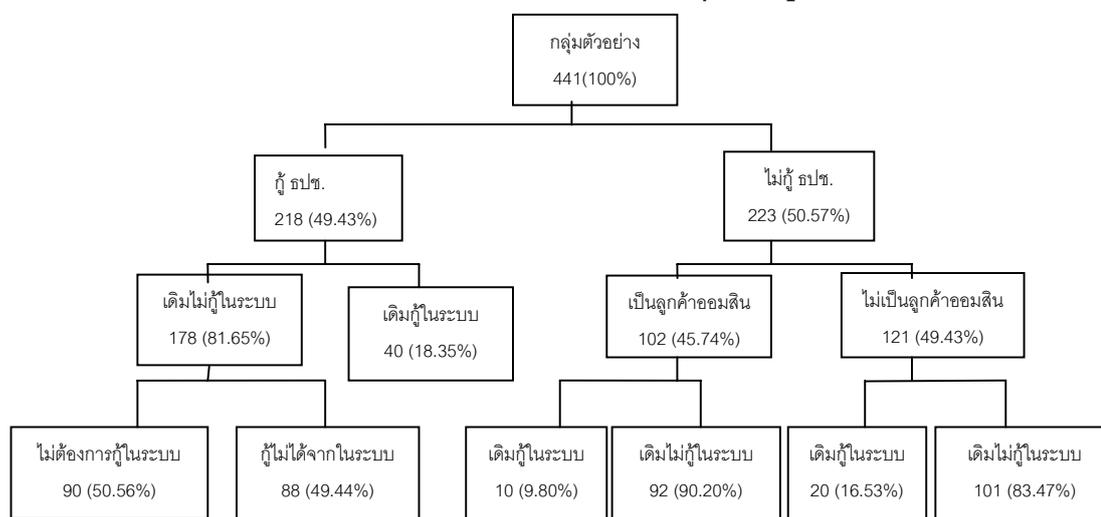
การวิเคราะห์เรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการของกลุ่มตัวอย่าง ที่เก็บข้อมูลรอบแรกอธิบายได้โดยแผนภาพที่ 5.1 ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ที่กู้เงินจาก ธปช. จำนวน 218 ตัวอย่าง ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบ 178 คน และเดิมกู้จากในระบบ 40 คน

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช. และเป็นลูกค้าออมสิน จำนวน 102 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบ 92 คน และเดิมกู้จากในระบบ 10 คน

กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช. และไม่เป็นลูกค้าออมสิน จำนวน 121 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบ 101 คน และเดิมกู้จากในระบบ 20 คน

ภาพที่ 5.1
แนวคิดในการวิเคราะห์การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการ

การศึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ในกลุ่มที่ 1 เป็นการศึกษาก่อนการเปิด ๒ปช. ส่วนในอีกสองกลุ่มเป็นการศึกษาการเข้าถึงโครงการ ๒ปช. โดยเป็นการศึกษาถึงสาเหตุของการไม่กู้เงินจากโครงการ ๒ปช.

กลุ่มที่ 1. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการของ กลุ่มผู้ที่กู้เงินจาก ๒ปช.

การศึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ๒ปช. เพื่อตอบคำถามที่ว่า ก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ ๒ปช. กลุ่มผู้ที่กู้เงินจากโครงการ ๒ปช. สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการได้หรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่า ก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ๒ปช. กลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ๒ปช. เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่กู้เงินจากโครงการ ๒ปช. โดยในกลุ่มนี้มีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 218 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 49.43 ของทั้งหมดสามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ (1) เดิมกู้จากในระบบ จำนวน 40 ตัวอย่าง และ (2) กลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่กู้จากในระบบ จำนวน 178 ตัวอย่าง

จากข้อมูลข้างต้นแสดงว่าก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ ธปช.กลุ่มที่กู้เงิน ธปช.และเดิม กู้ได้จากในระบบมีสัดส่วนค่อนข้างน้อยมีเพียง 18.35 % ส่วนกลุ่มที่ไม่กู้ในระบบมีสูงถึง 81.65 % ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการศึกษาต่อไปว่ากลุ่มที่ไม่กู้ในระบบมีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการหรือไม่

(1) กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ

ผู้ที่กู้เงินจาก ธปช.ซึ่งเดิมก็กู้เงินจากในระบบได้ โดยมีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเพียง 18.35 % ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้กู้เงินจากในระบบได้ คือ 1.รายได้จากการขายต่อวัน และ 2.มีทรัพย์สินสูงกว่ากลุ่มที่ไม่กู้ในระบบ

1.รายได้จากการขายสินค้าต่อวันของกลุ่มที่เดิมกู้เงินในระบบได้ มีระดับรายได้เฉลี่ยรวมที่สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่ได้กู้เงินในระบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยในกลุ่มที่เดิมกู้เงินในระบบได้ มีรายได้เฉลี่ยจากการขายต่อวัน 8,900 บาท และกลุ่มที่เดิมไม่กู้เงินในระบบมีรายได้เฉลี่ยเพียง 5,900 บาทต่อวัน (ดูตารางที่ 5.4)

2.มีการที่ถือครองทรัพย์สินสูงกว่าซึ่งสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้ กลุ่มตัวอย่างที่เดิมกู้เงินในระบบได้มีสัดส่วนตัวอย่างที่ถือครองทรัพย์สินที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่กู้เงินในระบบ คือ กลุ่มตัวอย่างที่เดิมกู้เงินในระบบ 100 คน มีคนที่ถือหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้ 75 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่กู้เงินในระบบ 100 คน มีคนที่ถือหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้ 49 คน สัดส่วนตัวอย่างที่ถือครองหลักทรัพย์มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% (ดูตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4

การเปรียบเทียบลักษณะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบกิจการในระหว่างกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบและเดิมไม่กู้จากในระบบ

ตัวแปร	ลูกค้าอมลินที่ กู้ ธปช.		F-test
	กลุ่มที่เดิมกู้ได้จากระบบ 40 คน (18.35%)	กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากระบบ 178 คน (81.65%)	
รายได้จากการขายปี49 (บาทต่อวัน)	8,946.49	5,919.29	6.19**
ร้อยละการถือครองทรัพย์สิน ของแต่ละกลุ่ม	75.00	49.44	8.87*
รายได้ต่อการลงทุนปี49	156.75 %	141.39%	1.53
รายได้ต่อการลงทุนปี48	169.48 %	159.12%	0.48

ที่มา: การคำนวณจากข้อมูลภาคสนาม

หมายเหตุ: * ** มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

เรื่องความสามารถในการประกอบกิจการ โดยพิจารณาจากการหารายได้ต่อการลงทุน โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการประกอบกิจการที่ไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่เดิมกู้เงินในระบบมีรายได้ต่อการลงทุนปี 2549 เท่ากับ 156.75 % และกลุ่มที่เดิมไม่กู้เงินในระบบมีรายได้ต่อการลงทุนปี 2549 เท่ากับ 141.39 % (ดูตารางที่ 5.4)

การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบก่อนการเปิดการค้าดำเนินการ ธปช. ขึ้นอยู่กับระดับรายได้และการถือครองทรัพย์สิน นั่นคือ ก่อนการกู้เงินจาก ธปช. กลุ่มที่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้เพราะ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีระดับรายได้ในระดับที่สูงและมีสัดส่วนผู้ที่ถือครองหลักทรัพย์ในระดับที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้กู้เงินจากระบบ แต่การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบไม่ได้เกิดจากปัญหาในเรื่องความสามารถในการประกอบกิจการ

(2) กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากระบบ

สำหรับกลุ่มที่กู้เงิน ธปช. แต่เดิมไม่ได้กู้เงินจากระบบจำนวน 178 ตัวอย่าง หรือเท่ากับ 81.65 % ของกลุ่มที่กู้เงิน ธปช. มีความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปไม่ถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ โดยการพิจารณาในกลุ่มนี้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (2.1) กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากระบบ

เพราะไม่ต้องการกู้ 90 คน (2.2) กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบ เพราะกู้ไม่ได้ 88 คน (ดูแผนภาพที่ 5.1)

(2.1) กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบเพราะไม่ต้องการกู้

จากข้อมูลแบบสอบถามพบว่ากลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบส่วนใหญ่เพราะไม่ต้องการกู้จำนวน 90 คน หรือเท่ากับร้อยละ 50.56 ของกลุ่มนี้ โดยมีความเป็นไปได้ที่จะไม่มีปัญหาในเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพราะ จากข้อมูลภาคสนาม การไม่กู้เงินจากในระบบในกลุ่มนี้เพราะไม่ต้องการกู้

ระดับรายได้จากการขายต่อวันเฉลี่ยของกลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบต่ำกว่ากลุ่มที่เดิมกู้เงินจากในระบบ โดยในกลุ่มที่ไม่กู้เงินจากในระบบมีระดับรายได้ประมาณ 6,600 บาท ส่วนกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบมีระดับรายได้ประมาณ 8,900 บาท แต่ความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ดูตารางที่ 5.5)

การถือครองหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้ กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบ มีการถือครองทรัพย์สินที่ต่ำกว่ากลุ่มที่สามารถกู้เงินจากในระบบได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (ดูตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5

การเปรียบเทียบลักษณะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการในระหว่างกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบและเดิมไม่กู้จากในระบบเพราะไม่ต้องการกู้

ตัวแปร	ลูกค้าออมสินที่ กู้ ธปช.		
	กลุ่มที่เดิมกู้ได้จากระบบ (40คน)	กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากใน ระบบเพราะไม่ ต้องการกู้ (90คน)	F-test
รายได้จากการขายปี49(บาทต่อวัน)	8,946.49	6,602.96	2.42
ร้อยละของการถือครองทรัพย์สิน	75.00	55.56	4.51**
รายได้ต่อการลงทุนปี49	156.75%	150.58%	0.14
รายได้ต่อการลงทุนปี48	169.48%	166.70%	0.14

ที่มา: การคำนวณ

หมายเหตุ: * ** มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

เรื่องความสามารถในการประกอบการ กลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่กู้เงินจากในระบบเพราะไม่ต้องการกู้ มีความสามารถในการหารายได้ที่ดี โดยร้อยละของการลงทุนต่อรายได้ ปี 2549 ของกลุ่มนี้อยู่ในระดับร้อยละ 151 คือ เมื่อกลุ่มนี้ลงทุน 100 บาท จะสามารถหารายได้ 151 บาท (ดูตารางที่ 5.5) แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่เดิมกู้เงินจากในระบบ ซึ่งมีความสามารถในการประกอบการที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่กู้เงิน แต่ความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อมูลที่ได้กล่าวข้างต้น กลุ่มที่เดิมไม่กู้เงินจากในระบบ เพราะไม่ต้องการกู้ เป็นกลุ่มที่ไม่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพราะกลุ่มนี้ให้เหตุผลของการไม่กู้เงินในระบบเนื่องจากไม่ต้องการกู้ รวมถึงลักษณะรายได้ และความสามารถในการประกอบการของกลุ่มทั้งสองไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(2.2) กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบเพราะกู้ไม่ได้

ส่วนลูกค้าที่กู้เงินจาก ธปช.แต่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบเพราะกู้ไม่ได้จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 49.44 ของกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบ ลูกค้ากลุ่มนี้มีความเป็นไปได้ที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ เพราะ เมื่อพิจารณาลักษณะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการ กลุ่มนี้มีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มที่เดิมได้รับเงินกู้จากในระบบ ดังนี้ จากตารางที่ 5.6 จะเห็นได้ว่า ลูกค้า ธปช.ที่เดิมกู้เงินจากในระบบไม่ได้ มีรายได้ต่อวันต่ำที่สุด คือ 5,200 บาท ขณะที่กลุ่มที่กู้เงินจาก ธปช.ที่แต่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้มีรายได้ต่อวันเท่ากับ 5,200

ด้านหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งวัดโดยสัดส่วนของคนกลุ่มนี้ที่มีสินทรัพย์ พบว่า สัดส่วนของคนกลุ่มนี้ต่ำสุดคืออยู่ที่ร้อยละ 43 ส่วนกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบมีการถือครองหลักทรัพย์ถึงร้อยละ 75 (ดูตารางที่ 5.6) และกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากนอกระบบเพราะไม่ต้องการกู้มีการถือครองหลักทรัพย์ร้อยละ 55.56 (ดูตารางที่ 5.5)

ส่วนความสามารถในการประกอบการ กลุ่มตัวอย่างที่เดิมกู้เงินจากในระบบมีความสามารถในการประกอบการในเรื่องการหารายได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่กู้เงินจากในระบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90 % โดยกลุ่มที่เดิมกู้เงินจากในระบบ มีร้อยละรายได้ต่อการลงทุน ปี 2549 อยู่ในระดับร้อยละ 156.75 ส่วนกลุ่มที่เดิมไม่กู้ในระบบเพราะกู้ไม่ได้มีร้อยละรายได้ต่อ

การลงทุน ปี 2549 อยู่ในระดับร้อยละ 132 (ดูตารางที่ 5.6) แต่ข้อมูลดังกล่าวก็ยังไม่สรุปไม่ได้ว่า กลุ่มที่ไม่กู้เงินจากในระบบขาดความสามารถในการประกอบการ เพราะรายได้ของกลุ่มนี้ยังมีอัตราส่วนที่สูงกว่าการลงทุน

ตารางที่ 5.6

การเปรียบเทียบลักษณะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการในระหว่างกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบและเดิมไม่กู้จากในระบบเพราะกู้ไม่ได้

ตัวแปร	ลูกค้าอมสินที่ กู้ ธปช.		
	กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ (40คน)	กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบเพราะกู้ไม่ได้ (88คน)	F-test
รายได้จากการขายปี49(บาทต่อวัน)	8,946.49	5,220.07	8.63*
ร้อยละของการถือครองทรัพย์สิน	75.00	43.18	12.06*
รายได้ต่อการลงทุนปี49	156.75 %	132.%	3.53***
รายได้ต่อการลงทุนปี48	169.48 %	151.38%	1.51

ที่มา: การคำนวณ

หมายเหตุ: * ** *** มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

ดังนั้น การศึกษาในเรื่องความสามารถในการประกอบการ โดยพิจารณาเพียงสัดส่วนรายได้ต่อการลงทุน ยังไม่สามารถสรุปในเรื่องความสามารถในการประกอบการ ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลการเปลี่ยนแปลงกิจการหลังจากได้รับเงินกู้มาพิจารณา สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่กู้จากในระบบเพราะกู้ไม่ได้ หลังจากได้รับเงินกู้จาก ธปช. กิจการมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น 30 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 ของกลุ่มที่เดิมไม่กู้ในระบบเพราะกู้ไม่ได้ เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มเมื่อเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีเปอร์เซ็นต์ของผู้มีกิจการเปลี่ยนแปลงดีขึ้นต่อกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มในระดับที่ใกล้เคียงกันคืออยู่ระหว่าง 30-34 % (ดูตารางที่ 5.7)

ตารางที่ 5.7
การเปลี่ยนแปลงกิจการหลังจากได้รับเงินกู้ ธปช.

กลุ่ม	กิจการ เปลี่ยนแปลงดีขึ้น	กิจการไม่ เปลี่ยนแปลง	รวม
กลุ่มที่เดิมกู้ในระบบ	12 (30%)	28 (70%)	40 (100%)
กลุ่มที่เดิมไม่กู้ในระบบเพราะไม่ต้องการกู้	28 (31.11%)	62 (68.89%)	90 (100%)
กลุ่มที่เดิมไม่กู้ในระบบเพราะกู้ไม่ได้	30 (34.09%)	58 (65.91%)	88 (100%)
รวม	70 (32.11%)	148 (67.89%)	218 (100%)

ที่มา: ข้อมูลภาคสนาม

กลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่กู้ในระบบเพราะกู้ไม่ได้ มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินในระบบก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. โดยในกลุ่มนี้ 30 คน มีปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน อีก 58 คน มีปัญหาทั้งอุปสรรคการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและมีปัญหาในเรื่องความสามารถในการประกอบการ (ดูตารางที่ 5.7)

การเข้าถึงแหล่งเงินทุนก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. กลุ่มตัวอย่างที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. คิดเป็นร้อยละ 59.63 ของกลุ่มที่กู้ ธปช. ไม่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการและอีกร้อยละ 40.37 มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนคิดเป็นจำนวน 88 คน โดย 30 คน มีรายได้และสัดส่วนการถือหลักทรัพย์ที่แตกต่างจากกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ และอีก 58 คนมีทั้งปัญหารายได้และสัดส่วนการถือหลักทรัพย์ที่แตกต่างจากกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ รวมถึงปัญหาในเรื่องความสามารถในการประกอบการ

การศึกษาในกลุ่มที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ธปช. ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนแต่มีความสามารถในการประกอบการ สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 ของกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากนอกระบบเพราะกู้ไม่ได้ (ดูตารางที่ 5.7) หรือคิดเป็นร้อยละ 13.76 ของกลุ่มตัวอย่างที่กู้จาก ธปช. ทั้งหมด

ส่วนอีก 58 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 ของกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากนอกระบบเพราะกู้ไม่ได้ (ดูตารางที่ 5.7) หรือคิดเป็นร้อยละ 26.61 ของกลุ่มตัวอย่างที่กู้จาก ธปช. ทั้งหมด แม้ว่า ธปช. ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เข้าถึงแหล่งเงินทุนแต่การขาดความสามารถในการประกอบการก็อาจส่งผลในการจ่ายคืนเงินกู้ในภายหลัง แต่การสรุปดังกล่าวก็ยังไม่ชัดเจนนักเพราะข้อจำกัดของข้อมูลในเรื่องความสามารถในการประกอบการ

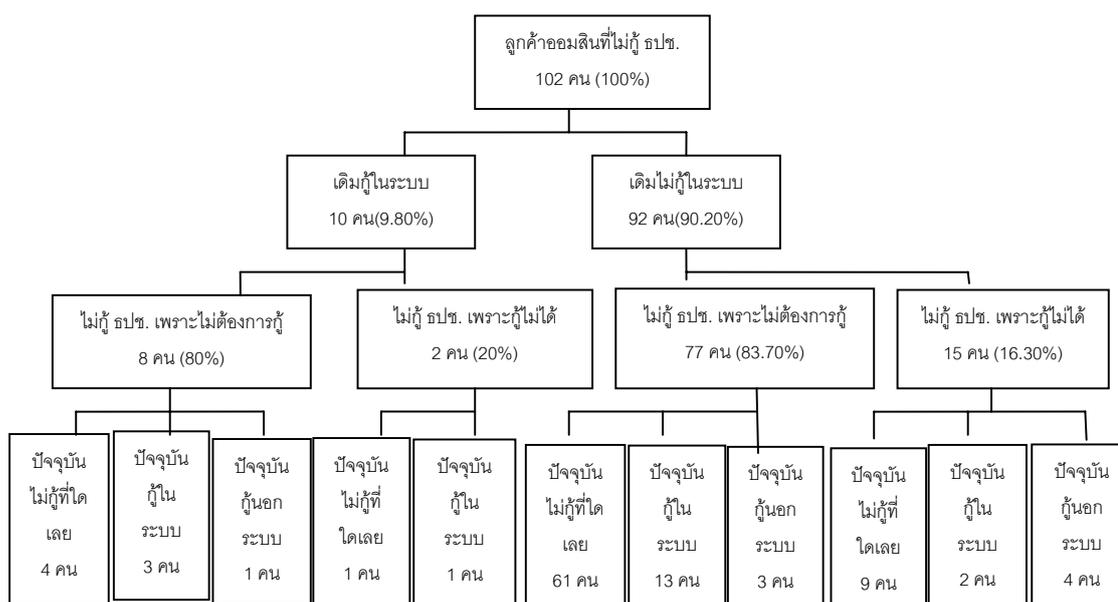
กลุ่มที่ 2. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการของ กลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช.ที่เป็นลูกค้าออมสิน

ในหัวข้อนี้ต้องการศึกษาว่ากลุ่มลูกค้าออมสินที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช.เป็นเพราะอะไร โดยผู้วิจัยมีสมมติฐานว่า กลุ่มที่เป็นลูกค้าออมสินไม่กู้เงินจาก ธปช. เพราะ ไม่จำเป็นต้องกู้

การตอบคำถามดังกล่าวได้ ใช้ข้อมูลกลุ่มลูกค้าออมสินที่ไม่กู้ ธปช.จำนวน 102 คน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น สองกลุ่มดังปรากฏในภาพที่ 5.2 คือ (1) กลุ่มที่เดิมกู้ได้จากในระบบ 10 คน หรือ 9.80% (2) กลุ่มที่เดิมกู้ไม่ได้จากในระบบ 92 คน เท่ากับ 90.20% การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่มเพื่อดูว่า การกู้เงินในอดีตอาจมีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ ธปช.

ภาพที่ 5.2

แนวคิดในการวิเคราะห์การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกลุ่มลูกค้าออมสิน

(1) กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ

กลุ่มที่เดิมกู้ได้จากในระบบ จำนวน 10 คน มีที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช.จำนวน 8 คน เพราะไม่ต้องการกู้ และเพียง 2 คน ที่ไม่กู้เพราะกู้ไม่ได้จากโครงการ ธปช.

นอกจากนั้นในบรรดาแปดคนเพราะไม่ต้องการกู้จากโครงการ ธปช. ปัจจุบัน 4 คนก็ไม่กู้จากที่ใดเลย 3 คนกู้จากในระบบ และ 1 คนกู้จากนอกระบบ ส่วนกลุ่มที่กู้ไม่ได้จากโครงการ ธปช. 2 คนมีความเป็นไปได้ที่ไม่สามารถกู้ได้จาก ธปช. เพราะมีรายได้จากการขายที่ต่ำกว่ากลุ่มที่กู้ ธปช. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90 % (ดูตารางที่ 5.8)

ตารางที่ 5.8

การเปรียบเทียบลักษณะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการในระหว่างกลุ่มที่กู้จาก ธปช. และกลุ่มลูกค้าออมสินที่กู้ไม่ได้จาก ธปช.

ตัวแปร	ลูกค้าออมสิน		
	กลุ่มที่กู้ ธปช. (218คน)	กลุ่มที่กู้ ธปช. ไม่ได้ (17คน)	F-test
รายได้จากการขายปี49(บาทต่อวัน)	6,474.74	3,388.24	3.23*
ร้อยละของการถือครองทรัพย์สิน	54.13	70.59	1.73
รายได้ต่อการลงทุนปี49	144.21%	153.87%	0.29
รายได้ต่อการลงทุนปี48	161.03%	199.29%	3.16*

ที่มา: การคำนวณ

หมายเหตุ: * มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

(2) กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบ

สำหรับลูกค้าธนาคารออมสินที่เดิมไม่กู้จากในระบบ จำนวน 92 คน โดยกลุ่มตัวอย่างนี้ให้ข้อมูลว่า ที่ไม่กู้จาก ธปช. เพราะไม่ต้องการกู้ถึง 77 คน โดยในปัจจุบันไม่กู้จากที่ใดเลยถึง 61 คน กู้จากในระบบ 13 คน และกู้จากนอกระบบอีก 3 คน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถกู้เงินได้จาก ธปช. จำนวน 15 คน โดยสาเหตุของการกู้เงินไม่ได้จาก ธปช. มีความเป็นไปได้ที่เกิดจากการมีรายได้ต่ำกว่ากลุ่มที่กู้ ธปช. (ดูตารางที่ 5.8) โดยในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ปัจจุบันไม่กู้จากที่ใดเลยถึง 9 คน และอีก 4 คน กู้จากนอกระบบ

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่กู้เงินจาก ธปช. ที่เป็นลูกค้าออมสินส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างนี้ไม่กู้เงินเพราะไม่ต้องการกู้ถึง 85 คน คิดเป็นร้อยละ 83 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกค้าออมสินที่ไม่กู้เงิน อีก 17 คน การไม่กู้เงิน จาก ธปช. เพราะ ไม่สามารถกู้เงินจาก ธปช. ได้เนื่องจากมีอุปสรรคในเรื่องรายได้ที่ต่ำกว่ากลุ่มที่กู้ ธปช.

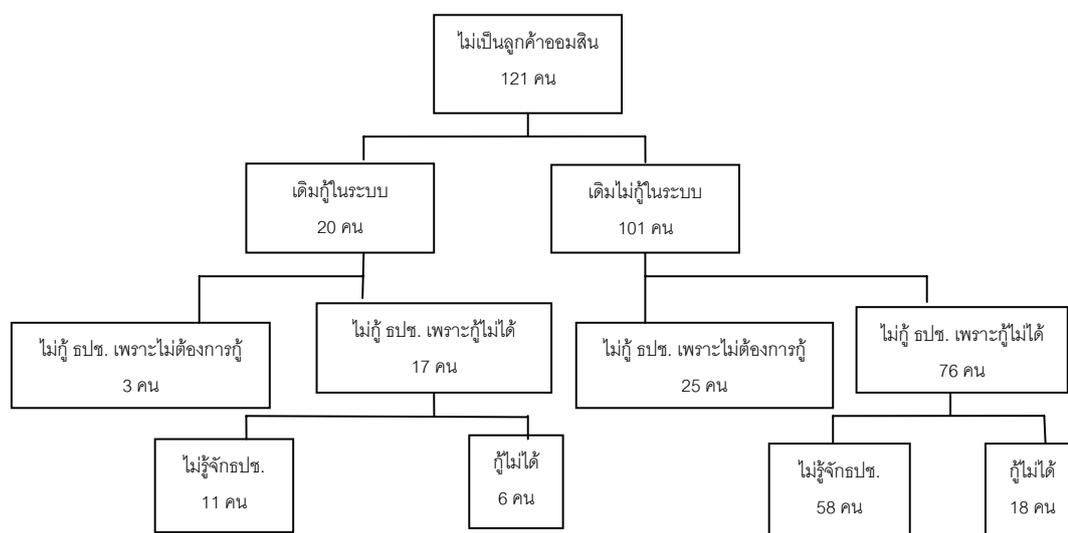
กลุ่มที่ 3 การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการของ กลุ่มที่ไม่กู้เงิน จากโครงการ ธปช.ที่ไม่เป็นลูกค้าออมสิน

การศึกษาในกลุ่มที่สามเป็นการศึกษาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการของกลุ่มที่ไม่กู้เงิน จาก ธปช.และที่ไม่เป็นลูกค้าออมสิน การศึกษาในกลุ่มนี้เพื่อตอบคำถามว่า กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ไม่กู้ ธปช.เพราะอะไร โดยมีสมมติฐาน คือ กลุ่มที่ไม่ได้เป็นลูกค้าออมสินอาจมีปัญหากการเข้าถึงเงินกู้โครงการ ธปช.

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่กู้เงินจาก ธปช.และไม่ใช่ลูกค้าออมสินจำนวน 121 คน โดยแนวทางการตอบคำถามใช้แนวทางตามแผนภาพที่ 5.3 โดยการศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มที่เดิมกู้เงินจากในระบบ 20 คน และ (2) กลุ่มที่เดิมไม่กู้เงินจากนอกระบบ 101 คน โดยการแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ดังกล่าว เพื่อดูว่า การกู้เงินในอดีตอาจมีผลต่อการเข้าร่วมโครงการ ธปช.

ภาพที่ 5.3

แนวคิดในการวิเคราะห์การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกลุ่มที่ไม่เป็นลูกค้าออมสิน

(1) กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ

กลุ่มที่ไม่ได้กู้จาก ธปช. และไม่ได้เป็นลูกค้าธนาคารออมสินแต่เดิมกู้จากได้ในระบบ จำนวน 20 คน ส่วนใหญ่ 17 คน ไม่กู้จาก ธปช. เพราะไม่สามารถกู้ได้เนื่องจากไม่รู้จักรายการ ธปช. ถึง 11 คน นั่นคือ ขาดความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ธปช. รวมถึงความเป็นไปได้ที่จะไม่สนใจที่จะกู้เงินจากโครงการ ธปช. ส่วนอีก 6 คน ไม่สามารถกู้ได้จากโครงการ ธปช. แม้ว่าเมื่อพิจารณา ลักษณะของกลุ่มที่กู้ ธปช. กับกลุ่มที่กู้ ธปช. ไม่ได้ในกลุ่มนี้ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน คือ เรื่องการถือครองทรัพย์สิน (ดูตารางที่ 5.9) โดยกลุ่มที่กู้เงินจาก ธปช. มีสัดส่วนผู้ถือครองทรัพย์สินที่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ แต่โครงการ ธปช. เน้นการให้กู้เป็นกลุ่ม ดังนั้นกลุ่มนี้อาจเป็นกลุ่มที่เข้าไม่ถึงแหล่งสินเชื่อจาก ธปช. เพราะการขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ธปช.

(2) กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้จากในระบบ

กลุ่มที่ไม่เป็นลูกค้าธนาคารออมสินและที่ไม่ได้กู้ ธปช. และเดิมไม่ได้กู้จากในระบบ จำนวน 101 คน ปรากฏว่ามีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 75.25 กู้ไม่ได้จากโครงการ ธปช. เพราะขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ธปช. โดย 58 คนไม่รู้จักรายการ ธปช. และอีก 18 คนที่คิดว่าจะไม่สามารถกู้เงินได้จากโครงการ ธปช. มีความเป็นไปได้ที่จะขาดความรู้ในการกู้เงินจาก ธปช.

โดยสรุปกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นลูกค้าออมสิน และไม่ได้กู้เงินจาก ธปช. การไม่ได้กู้เงินจาก ธปช. เพราะ การขาดความรู้และไม่รู้จักโครงการ ธปช. รวมถึงวิธีการที่จะขอเงินจากรายการโครงการ ธปช. โดยในกลุ่มนี้ 69 คนไม่รู้จักรายการ ธปช. รวมถึงกลุ่มนี้มีความเป็นไปได้ที่จะไม่สนใจการกู้เงินจากโครงการ ธปช. และอีก 24 คนคิดว่าจะไม่ได้อำนาจเงินจาก ธปช. ซึ่งในกลุ่มที่คิดว่าไม่ได้เงินกู้จาก ธปช. มีความเป็นไปได้ที่จะขาดความรู้ในการกู้เงินจาก โครงการ ธปช. เพราะลักษณะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการของกลุ่มตัวอย่างนี้ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่กู้ ธปช.

ตารางที่ 5.9

การเปรียบเทียบลักษณะการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและความสามารถในการประกอบการในระหว่างกลุ่มที่กู้จาก ธปช.และกลุ่มไม่เป็นลูกค้าออมสินที่กู้ไม่ได้จาก ธปช.

ตัวแปร	ลูกค้าออมสินที่ไม่กู้ ธปช.		
	กลุ่มที่กู้ ธปช. (218คน)	กลุ่มที่กู้ ธปช.ไม่ได้ (24คน)	F-test
รายได้จากการขายปี49(บาทต่อวัน)	6,474.74	5,641.67	0.02
ร้อยละของการถือครองทรัพย์สิน	54.13	33.33	3.77*
รายได้ต่อการลงทุนปี49	144.21 %	156.46 %	0.61
รายได้ต่อการลงทุนปี48	161.03 %	183.09 %	1.36

ที่มา:การคำนวณ

หมายเหตุ: * ** มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

5.3.2 ผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการธนาคารประชาชน

ในเรื่องที่เกี่ยวกับผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการ ธปช. จะกล่าวถึงใน 3 ประเด็นด้วยกัน คือ (1) พฤติกรรมในการกู้เงินของผู้เข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยดูถึงก่อนมีโครงการ ธปช. กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้กู้เงินจากแหล่งเงินกู้ใด และเมื่อมีโครงการ ธปช. พฤติกรรมในการกู้เงินของกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร (2) รายได้ การลงทุน และการบริโภคก่อนและหลังการมี ธปช. และ(3) รายได้ผู้ประกอบการรายย่อยในกรณีที่เข้าร่วมโครงการ ธปช.เปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่เข้าร่วมโครงการ ธปช.

(1) พฤติกรรมในการกู้เงินก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการธนาคารประชาชน

พฤติกรรมการกู้เงินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. การศึกษานี้เป็นการตอบคำถามที่ว่า ก่อนมี ธปช. พฤติกรรมการกู้เงินของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ธปช. เป็นอย่างไร และหลังมี ธปช. พฤติกรรมการกู้เงินเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

การศึกษาในประเด็นนี้เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้ที่กู้เงินโครงการ ธปช. โดยเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมการกู้เงินก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ธปช. ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีสมมติฐานใน

การศึกษา คือ เมื่อผู้ประกอบการรายย่อยได้รับเงินกู้จากโครงการ ธปช. จะสามารถเข้าถึงการกู้เงินจากในระบบได้มากขึ้นและลดการกู้เงินจากแหล่งเงินทุนนอกระบบลง

ตารางที่ 5.10 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่กู้เงินจาก ธปช. มีจำนวนทั้งสิ้น 218 คน โดยมีเงินกู้เฉลี่ยจากโครงการ ธปช. 40,000 บาท ซึ่งเงินกู้ต่ำสุด 10,000 บาท เงินกู้สูงสุดอยู่ที่ 100,000 บาทซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของธปช. โดยมีภาระดอกเบี้ยจากโครงการธปช.เฉลี่ยร้อยละ 1 ต่อเดือน

ตารางที่ 5.10
การกู้เงินของผู้เข้าร่วมโครงการธนาคารประชาชน

รายการ	จำนวน
ผู้กู้เงินจากโครงการ(คน)	218
เงินกู้เฉลี่ย(บาท)	39,977.06
เงินกู้ต่ำสุด(บาท)	10,000
เงินกู้สูงสุด(บาท)	100,000
อัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยต่อเดือน	1

ที่มา: ข้อมูลภาคสนาม

ก่อนมีโครงการ ธปช.สามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.จำนวน 218 คน ออกได้เป็น 3 กลุ่มตามแหล่งเงินกู้ก่อนมี ธปช. คือ (1) กลุ่มตัวอย่างที่ไม่กู้เงินจากที่ใดเลยจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 54 เป็นกลุ่มที่ปลดหนี้ก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. (2) กลุ่มที่เดิมก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. กู้จากนอกระบบ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 28 โดยมีหนี้สินเฉลี่ยประมาณ 43,000 บาท และต้องรับภาระดอกเบี้ยต่อเดือนเท่ากับร้อยละ 13.62¹ และ (3)กลุ่มตัวอย่างกู้จากในระบบ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 18 โดยมีหนี้เฉลี่ยจากในระบบประมาณ 610,000 บาท และรับภาระดอกเบี้ยร้อยละ 1.17 ต่อเดือน

¹ ข้อมูลเงินกู้เฉลี่ยและดอกเบี้ยเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มเป็นข้อมูลที่สรุปจากข้อมูลภาคสนาม

(1.1) กลุ่มตัวอย่างก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช.ที่ไม่กู้เงินจากที่ใดเลย

การศึกษาพฤติกรรมการกู้เงินของกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลย เป็นการศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า ธปช.ช่วยกลุ่มนี้อย่างไร โดยมีสมมติฐานว่า ธปช.ช่วยให้คนบางคนในกลุ่มนี้เข้าถึงแหล่งเงินทุนและช่วยให้คนบางคนมีช่องทางทางการกู้เงินที่เพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์จะใช้ข้อมูลผู้ที่กู้เงินจาก ธปช. ในกลุ่มที่เดิมไม่กู้เงินจากที่ใดเลยจำนวน 118 คน โดยในจำนวนนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุน จำนวน 76 คน และกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนจำนวน 42 คน การแบ่งกลุ่มออกเป็นสองกลุ่มดังกล่าว เป็นการนำข้อมูลที่ศึกษาเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนก่อน ธปช.มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง เพื่อดูถึงพฤติกรรมการกู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนกับกลุ่มที่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

การแบ่งกลุ่มออกเป็นสองกลุ่มดังกล่าว เป็นการนำข้อมูลที่ศึกษาเรื่องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนก่อน ธปช.มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง เพื่อดูถึงพฤติกรรมการกู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนกับกลุ่มที่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

กลุ่มที่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุน

กลุ่มตัวอย่างที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลย แต่เป็นกลุ่มที่เดิมสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้จำนวน 76 คน² (ดูตารางที่ 5.11) กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ไม่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. การเข้าร่วมโครงการ ธปช. ทำให้กลุ่มนี้มีช่องทางทางการกู้เงินที่เพิ่มขึ้น

² ก่อนมีธปช.กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลยเพราะไม่ต้องการกู้เงินจากในระบบแต่ถ้าจะกู้ก็สามารถกู้ได้ดังนั้นจึงสรุปว่าเป็นกลุ่มนี้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้

ตารางที่ 5.11
เงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยแยกตามแหล่งเงินกู้ก่อนมีโครงการธนาคารประชาชน

แหล่งเงินกู้ก่อนมี ธปช.	การเข้าถึงแหล่ง เงินทุนก่อนธปช.	จำนวน(คน)	เงินกู้และดอกเบี้ยเฉลี่ยมีก่อน ธปช.(บาท/คน)		แหล่งเงินกู้ปัจจุบัน	เงินกู้และดอกเบี้ยเฉลี่ยหลัง ธปช.(บาท/คน)	
			เงินกู้เฉลี่ย(บาท/คน)	ดอกเบี้ย(ร้อยละบาท/เดือน)		เงินกู้เฉลี่ย(บาท/คน)	ดอกเบี้ย(ร้อยละบาท/เดือน)
1.ไม่กู้จากที่ใด เลย(118 คน) (54.13%)	กลุ่มที่เข้าถึงแหล่ง เงินทุน (76คน)	76	0	0	ธปช. (72คน)	39,236.11	1
					ธปช.+ ธพ. (3คน)	113,333.30	0.84
					ธปช.+นอกระบบ(1คน)	100,000	3
					รวม (76คน)	42,960.53	1.02
	กลุ่มที่เข้าไม่ถึงแหล่ง เงินทุน (42คน)	42	0	0	ธปช.(39คน)	43,205.13	1
					ธปช.+ ธพ.(2คน)	122,500	0.84
					ธปช.+นอกระบบ(1คน)	130,000	1
					รวม(42คน)	49,047.62	0.99
2.นอกระบบ (60คน) (27.52%)	กลุ่มที่เข้าถึงแหล่ง เงินทุน (14คน)	14	45,000	12.14	ธปช. (7คน)	48,571.43	1
					ธปช.+ ธพ.(1คน)	400,000	0.83
					ธปช.+นอกระบบ(6คน)	81,666.67	4.26
					รวม(14คน)	87,857.14	2.38
	กลุ่มที่เข้าไม่ถึงแหล่ง เงินทุน (46คน)	46	42,391.30	13.67	ธปช.(32คน)	38,750.00	1
					ธปช.+ ธพ.(1คน)	65,000.00	5.15
					ธปช.+นอกระบบ(13คน)	92,307.69	10.86
					รวม (46คน)	54,456.52	4
3.ในระบบ (40คน) (18.35%)	กลุ่มที่เข้าถึงแหล่ง เงินทุน (40คน)	40	612,225.00	1.17	ธปช.(29คน)	35,517.24	1
					ธปช.+ ธพ.(9คน)	516,666.70	0.74
					ธปช.+นอกระบบ(2คน)	120,000.00	6
					รวม(40คน)	148,000.00	1.19

ที่มา: ข้อมูลภาคสนาม

ก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ ธปช.กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ไม่กู้จากที่ใดเลยและเป็นกลุ่มที่ไม่ได้มีปัญหานำเรื่องของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพราะจากข้อมูลภาคสนามที่ว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ถ้าจะกู้เงินจากในระบบก็สามารถกู้ได้ หลังการเปิดดำเนินการโครงการ ธปช.กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีสินเชื่อบริการรวม 3.27 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 86.52 กู้จาก ธปช.เพียงอย่างเดียว(ดูตารางที่ 5.12) และมีเงินกู้รวมเฉลี่ย 43,000 บาท (ดูตารางที่ 5.11)

ตารางที่ 5.12
การกระจายวงเงินสินเชื่อรวมหลังมีโครงการธนาคารประชาชน

ก่อนมีโครงการ ธปช.กู้ จาก	การเข้าถึงแหล่งเงินทุนก่อน ธปช.	จำนวนเงินกู้รวม ก่อนมีโครงการ ธปช.(บาท)	ปัจจุบันกู้(บาท)			จำนวนเงินกู้รวม หลังมีโครงการ ธปช.(บาท)
			ธปช.	ธปช.+ในระบบ	ธปช.+นอกระบบ	
1.ไม่กู้จาก ที่ใดเลย	กลุ่มที่เข้าถึงแหล่งเงินทุน	0	2,824,999.92 (86.52%)	339,999.9 (10.41%)	100,000 (3.06%)	3,265,000.28 (100%)
	กลุ่มที่เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน	0	1,685,000.07 (81.80%)	245,000 (11.89%)	130,000 (6.31%)	2,060,000.04 (100%)
	รวม	0	4,509,999.93 (84.69%)	585,000 (10.99%)	230,000 (4.32%)	5,325,000.16 (100%)
2.กู้จาก นอกระบบ	กลุ่มที่เข้าถึงแหล่งเงินทุน	630,000	340,000.01 (27.64%)	400,000 (32.52%)	490,000.02 (39.84%)	1,229,999.96 (100%)
	กลุ่มที่เข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน	1,949,999.80	1,240,000 (49.50%)	65,000(2.59%)	1,199,999.97 (47.90%)	2,504,999.92 (100%)
	รวม	2,580,000.00	1,579,999.98 (42.30%)	465,000 (12.45%)	1,690,000.03 (45.25%)	3,735,000 (100%)
2.ในระบบ	รวม	24,489,000.00	1,029,999.96 (17.40%)	4,650,000.3 (78.55%)	240,000 (4.05%)	5,920,000 (100%)

ที่มา:จากการคำนวณ

การเปิดดำเนินการโครงการ ธปช.ทำให้กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้จากที่ใดเลย และเป็นกลุ่มที่ไม่มีปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีช่องทางในการกู้เงินเพิ่มขึ้น เนื่องจากการผลักดันนโยบายของรัฐบาล ทำให้พนักงานสินเชื่อธปช.เข้าถึงลูกค้ากลุ่มนี้มากขึ้นโดยเสนอสินเชื่อจาก ธปช.ให้

กลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน

กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลยเพราะเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนจำนวน 42 คน³ ธนาคารประชาชน ทำให้กลุ่มคนกลุ่มนี้เข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ หลังเปิดดำเนินงาน ธปช.กลุ่มนี้มีวงเงินสินเชื่อ

³ ก่อนมีธปช.กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลยเพราะไม่สามารถกู้เงินได้จากในระบบ ดังนั้นสรุปว่าเป็นกลุ่มนี้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้

2.1 ล้านบาท โดยร้อยละ 81.80 ู้จาก ษปช.เพียงอย่างเดียว (ดูตารางที่ 5.12) และมีเงินกู้เฉลี่ย 49,000 บาท (ดูตารางที่ 5.11)

การดำเนินการในโครงการ ษปช.ในกลุ่มที่เดิมไมู่้จากที่ใดเลย ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ที่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุนอยู่แล้วมีช่องทางการู้เงินมากขึ้นร้อยละ 34.86 ของกลุ่มตัวอย่างทีู่้เงินจาก ษปช. ส่วนกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน ษปช.ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการคิดเป็นร้อยละ 19.27 ของกลุ่มตัวอย่างทีู่้เงินจาก ษปช.

(1.2) กลุ่มที่เดิมู้จากนอกระบบก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ษปช.

การศึกษาพฤติกรรมการู้เงินหลังมีโครงการ ษปช.ของกลุ่มที่เดิมู้เงินจากนอกระบบ เพื่อตอบคำถามที่ว่า ษปช.ช่วยลดการู้เงินจากนอกระบบและลดภาระการจ่ายดอกเบี้ยนอกระบบใช่หรือไม่ โดยในการตอบคำถามนี้มีสมมติฐานที่ว่า กลุ่มที่เดิมู้จากนอกระบบหลังมีโครงการ ษปช.ได้ลดเงินู้จากนอกระบบและลดภาระการจ่ายดอกเบี้ยลง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างทีู่้เงินจากโครงการ ษปช.ที่แต่เดิมู้เงินจากนอกระบบจำนวน 60 คน โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการจำนวน 14 คน และกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนจำนวน 46 คน

กลุ่มที่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุน

สำหรับลูกค้าทีู่้เงินจากนอกระบบและที่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีจำนวน 14 คน เมื่อเปิดดำเนินการในโครงการ ษปช.กลุ่มนี้ได้วงเงินสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น โดยก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ ษปช.กลุ่มนี้ได้รับวงเงินสินเชื่อจากนอกระบบ เท่ากับ 0.63 ล้านบาท หลังเข้าร่วมโครงการ ษปช.กลุ่มตัวอย่างนี้ได้รับวงเงินสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น เป็น 1.23 ล้านบาท (ดูตารางที่ 5.12)

พฤติกรรมในการู้เงินของกลุ่มตัวอย่างนี้ เดิมู้จากนอกระบบเพียงอย่างเดียว แต่หลังจากเปิดโครงการ ษปช.กลุ่มตัวอย่าง 7 คน หันมาู้จาก ษปช.เพียงอย่างเดียว อีก 6 คนู้ทั้ง ษปช.และนอกระบบ (ดูตารางที่ 5.11)

กลุ่มที่กู้จาก ธปช.อย่างเดียวนั้น 7 คน ก่อน ธปช.กู้เงินจากนอกระบบโดยกู้ได้เฉลี่ย 41,400 บาท และจ่ายดอกเบี้ยร้อยละ 13.57 ต่อเดือน⁴ หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.กู้เงินจาก ธปช.เพียงอย่างเดียวโดยได้รับเงินกู้เฉลี่ย 48,600 บาท และลดการจ่ายดอกเบี้ยเหลือเพียงร้อยละ 1 ต่อเดือน (ดูตารางที่ 5.11)

การที่กลุ่มนี้กู้เงินจาก ธปช.เพียงแหล่งเดียวเพราะการเข้าร่วมโครงการ ธปช.ทำให้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ได้รับเงินกู้ที่ทดแทนแหล่งเงินกู้จากนอกระบบและลดภาระการจ่ายดอกเบี้ยซึ่งแต่เดิมจ่ายถึงร้อยละ 13.57 ต่อเดือน เหลือเพียงร้อยละ 1 ต่อเดือน

กลุ่มที่หลังการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. กู้จากทั้ง ธปช.และจากนอกระบบ จำนวน 6 คน หลังการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. ได้รับเงินกู้ที่เพิ่มขึ้นและลดภาระดอกเบี้ย โดยก่อนการเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช.กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้กู้จากนอกระบบเพียงอย่างเดียวโดยมีเงินกู้เฉลี่ย 48,000 บาท และจ่ายดอกเบี้ยต่อเดือนเท่ากับ ร้อยละ 10.83⁵ หลังจากเข้าร่วมโครงการ ธปช.กลุ่มนี้กู้ทั้งจากนอกระบบและจาก ธปช.โดยมีเงินกู้เฉลี่ย 82,000 บาท และจ่ายดอกเบี้ยต่อเดือนร้อยละ 2.38 (ดูตารางที่ 5.11)

เงินกู้เฉลี่ยหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.จำนวน 82,000 บาท เป็นเงินกู้ที่กู้จาก ธปช.จำนวน 43,000 บาท และจากนอกระบบอีก 38,000 บาท⁶ ดังนั้น การเข้าร่วมโครงการ ธปช.ของกลุ่มตัวอย่างที่กู้ทั้ง ธปช. และนอกระบบ โดย ธปช.เป็นช่องทางทางการเงินที่เพิ่มขึ้นทดแทนการกู้เงินจากนอกระบบได้บางส่วน รวมถึงการลดภาระดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายลง

กลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน

กลุ่มที่เดิมกู้เงินจากนอกระบบและเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการมีจำนวน 46 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ ธปช.ช่วยให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ โดยหลังจากเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีวงเงิน

⁴ เป็นข้อมูลที่คำนวณจากข้อมูลภาคสนามเฉพาะกลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบหลัง ธปช. กู้จาก ธปช.อย่างเดียว

⁵ เป็นข้อมูลที่คำนวณจากข้อมูลภาคสนามเฉพาะกลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบหลัง ธปช. กู้จาก ธปช.และนอกระบบ

⁶ คำนวณจากข้อมูลภาคสนาม

สินเชื่อรวมที่เพิ่มขึ้น ก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.กู้จากนอกระบบเป็นวงเงินสินเชื่อทั้งสิ้น 2.58 ล้านบาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.ได้รับวงเงินสินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็น 3.74 ล้านบาท (ดูตารางที่ 5.12)

พฤติกรรมในการกู้เงินก่อนมี ธปช.กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้กู้จากนอกระบบทั้งหมด แต่หลังมี ธปช.ร้อยละ 49.50 ของวงเงินสินเชื่อ กู้จาก ธปช.อย่างเดียว อีกร้อยละ 47.90 กู้จาก ธปช.และนอกระบบ (ดูตารางที่ 5.12)

กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ จำนวน 46 คน เมื่อเข้าร่วมโครงการ ธปช. 32 คน กู้จาก ธปช.เพียงอย่างเดียว อีก 13 คนกู้ทั้ง ธปช.และนอกระบบ กลุ่มตัวอย่างที่กู้ ธปช.เพียงอย่างเดียว เมื่อเข้าร่วมโครงการ ธปช.ได้รับเงินกู้เพิ่มขึ้นและลดภาระดอกเบี้ยลง โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.ได้เงินกู้เฉลี่ย 22,000 บาท หลัง ธปช.ได้รับเงินกู้เพิ่มขึ้นเป็น 38,000 บาท ในด้านอัตราดอกเบี้ย ก่อน ธปช.กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ต้องจ่ายอัตราดอกเบี้ยต่อเดือนเท่ากับ ร้อยละ 12.94 หลัง ธปช.อัตราดอกเบี้ยลดลงเหลือร้อยละ 1 (ดูตารางที่ 5.11)

กลุ่มที่กู้จาก ธปช.และนอกระบบ จำนวน 13 คน หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.ได้รับเงินกู้เฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น เดิมได้รับเงินกู้เฉลี่ย 72,000 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.ได้รับเงินกู้เฉลี่ยเพิ่มเป็น 92,000 บาท โดยเงินกู้ที่เพิ่มขึ้นนี้มาจากการกู้ ธปช. 34,000 บาท และนอกระบบ 58,000 บาท แสดงให้เห็นว่า โครงการ ธปช.เป็นแหล่งเงินทุนทดแทนเงินกู้นอกระบบได้บางส่วน ในเรื่องดอกเบี้ย หลัง ธปช.กลุ่มตัวอย่างลดการจ่ายดอกเบี้ยลง โดยก่อน ธปช.มีภาระจ่ายดอกเบี้ยต่อเดือน ร้อยละ 16.5 หลัง ธปช.จ่ายดอกเบี้ยลดลงเหลือ ร้อยละ 10.86 (ดูตารางที่ 5.11)

กลุ่มตัวอย่างที่เดิมกู้เงินจากนอกระบบและเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน ธปช.ช่วยเหลือกลุ่มนี้ให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ โดยเมื่อกู้เงินจาก ธปช.บางคนกู้เงินจาก ธปช.เพียงอย่างเดียว นั่นคือ ธปช.ช่วยให้กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้เข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการและลดเงินกู้จากนอกระบบลง ส่วนกลุ่มที่กู้ทั้ง ธปช.และนอกระบบ กลุ่มนี้ ธปช.เป็นช่องทางทางการเงินที่เพิ่มขึ้น ทำให้กลุ่มนี้กู้เงินได้มากขึ้น รวมถึงการลดเงินกู้และภาระดอกเบี้ยจากนอกระบบลง

(1.3) กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ

การศึกษาพฤติกรรมกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน ก่อนและหลัง ธปช. ของกลุ่มตัวอย่างที่เดิมกู้เงินจากในระบบ เป็นการศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า ธปช.เป็นเพียงช่องทางทางการเงินที่เพิ่มสูงขึ้นใช่

หรือไม่ โดยมีสมมติฐานว่า กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ หลังโครงการ ธปช.เงินกู้จาก ธปช.เป็นเพียงช่องทางๆการเงินที่เพิ่มขึ้น

สำหรับลูกค้าเดิมกู้เงินจากในระบบก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ ธปช. กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีจำนวน 40 ตัวอย่าง มีเงินกู้เฉลี่ยประมาณ 612,000 บาท และมีภาระดอกเบี้ยร้อยละ 1.17 ต่อเดือน (ดูตารางที่ 5.11) โดยมีวงเงินกู้รวมทั้งสิ้น 24.5 ล้านบาท เมื่อเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช.ขึ้น วงเงินกู้รวมที่กู้จากทุกแหล่งเงินกู้ลดลงเหลือ 5.92 ล้านบาท (ดูตารางที่ 5.12)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรรมการกู้เงินของกลุ่มที่เดิมกู้เงินจากในระบบ หลังมีโครงการ ธปช. วงเงินกู้รวมของกลุ่มนี้ลดลง แต่ถ้าพิจารณาการกระจายของวงเงินกู้ หลังเปิดดำเนินการในโครงการ ธปช. วงเงินกู้รวมส่วนใหญ่กู้มาจาก ธปช.กับกู้จากในระบบ ถึงร้อยละ 78.55 (ดูตารางที่ 5.12) ดังนั้นกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบได้อยู่แล้ว เมื่อมี ธปช.ก็กู้เงินเพิ่มจาก ธปช.อีกด้วย

การลดลงของวงเงินกู้รวม สูงที่เกิดจากการชำระหนี้เงินกู้จากธนาคารพาณิชย์ลงไปบางส่วน เพราะกลุ่มที่กู้เงินจากธนาคารพาณิชย์นี้ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 55 มีหนี้สินต่ำกว่า 500,000 บาท และอีกร้อยละ 35 มีหนี้สินอยู่ระหว่าง 500,000 ถึง 1,000,000 บาท และมีหนี้สินมากกว่า 1,000,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10⁷ จึงมีความเป็นไปได้ที่หนี้สินที่ลดลงเกิดจากการชำระหนี้ในระบบ

คำถามที่ว่าทำไมเมื่อกลุ่มนี้ได้ชำระหนี้เรียบร้อยแล้วจึงไม่กู้ต่อจากในระบบ แต่มากู้จาก ธปช. แทนซึ่งมีวงเงินกู้ที่ต่ำกว่า ข้อมูลนี้มีจำกัดที่จะตอบคำถาม แต่มีความเป็นไปได้ที่เงินกู้ที่กู้จากธนาคารพาณิชย์ เป็นเงินกู้ที่ใช้ซื้อบ้าน รถยนต์ เป็นต้น เมื่อผ่อนชำระหนี้หมดแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะกู้ในวงเงินกู้ที่สูงดังเช่นในอดีต รวมถึงการกู้จาก ธปช. เป็นการเพิ่มแหล่งเงินกู้ให้กับตนเองเท่านั้น โดยเงินส่วนใหญ่ใช้เพื่อหมุนเวียนกิจการ

กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ ธปช.เป็นเพียงช่องทางๆการเงินที่เพิ่มขึ้นให้กับกลุ่มที่กู้ในระบบ ส่วนวงเงินสินเชื่อรวมที่ลดลงหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีความเป็นไปได้ที่เกิดจากการชำระหนี้คืนในระบบ

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการกู้เงินหลังโครงการ ธปช.สามารถสรุปได้ว่า ธปช.มีส่วนช่วยกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการใน สองลักษณะ คือ 1.โครงการ ธปช.มีส่วนช่วยให้กลุ่มตัวอย่างที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนเข้าถึงแหล่งเงินทุน รวมถึงมีส่วนในการลดเงินกู้จากนอกระบบลง 2. ธปช.เป็นช่องทางๆการเงิน

⁷ สรุปจากข้อมูลภาคสนาม

ที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มที่เดิมเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อยู่แล้ว โดยทำให้กลุ่มนี้สามารถกู้เงินได้เพิ่มขึ้น รวมถึงเงินกู้จาก ธปช.ยังทดแทนสินเชื่อจากนอกระบบได้บางส่วนอีกด้วย

(2) รายได้ การลงทุน และการบริโภค ก่อนและหลังการมีโครงการ ธปช.

การศึกษामลกระทบของธปช.ในประเด็นที่สอง เป็นการศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการ ธปช.แล้วกลุ่มตัวอย่างมี รายได้ การลงทุน และการบริโภค ดีขึ้นหรือไม่ โดยมีสมมติฐาน คือ หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.กลุ่มตัวอย่างที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.มี รายได้ การลงทุน และการบริโภคที่ดีขึ้น

เรื่องของรายได้จากการขาย การลงทุน⁸ การบริโภคที่เป็นค่าใช้จ่ายต่อวันของครัวเรือน เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลชุดที่สอง โดยเก็บในช่วงเดือน มีนาคม 2550 และข้อมูลทั้งหมดได้รับมูลค่าตามดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป (2545=100) ส่วนข้อมูลรายได้จะมาจาก 2 แหล่งคือ 1.จากแบบสอบถาม และ 2.การคาดคะเนรายได้

ในหัวข้อนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น คือ 1.เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 68 ตัวอย่าง 2 เป็นการศึกษาโดยแยกอาชีพ 3.เป็นการศึกษาโดยแยกศึกษาถึงแหล่งเงินทุนก่อนเปิดดำเนินการ ธปช. และ 4. เป็นการคาดคะเนรายได้ด้วยสมการถดถอยเพื่อตัดปัญหาทางเศรษฐกิจออกไป

(2.1) รายได้ การลงทุน และการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

หัวข้อแรกนี้ เป็นการศึกษาทุกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 68 ตัวอย่างที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลชุดที่สอง โดยเก็บในช่วงเดือน มีนาคม 2550 จำนวน 70 ตัวอย่าง โดยการศึกษาทุกกลุ่มตัวอย่างเพียง 68 ตัวอย่างเพราะ มีแบบสอบถาม 2 ชุดที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ การศึกษาทางด้านรายได้ การลงทุน และการบริโภค ก่อนและหลัง ธปช.

ด้านรายได้เป็นรายได้ที่ได้จากการขายสินค้าต่อวัน ระดับรายได้และการลงทุนในปี 2550 มีมูลค่าน้อยกว่า รายได้ และการลงทุนก่อนเปิดดำเนินโครงการ ธปช. ในปี 2543 และเมื่อทดสอบโดย

⁸ การลงทุนเป็นการลงทุนในการซื้อวัตถุดิบหรือสินค้ามาขาย

วิธี ANOVA รายได้และการลงทุนระหว่างก่อนและหลังมีโครงการรพช. มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ รพช. ปี 2543 รายได้จากกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยต่อวันประมาณ 8,900 บาท แต่เมื่อเปิดดำเนินการในโครงการรพช. รายได้จากการขายต่อวันมีระดับรายได้ต่อวันในปี 2550 เดือนมีนาคม ประมาณ 5,600 บาท (ดูตารางที่ 5.13)

สำหรับการลงทุนมีการลดลงเช่นเดียวกับการลดลงของรายได้ โดยการลงทุนก่อนการมีดำเนินการในโครงการ รพช. ในปี 2543 การลงทุนของผู้ประกอบการต่อวันประมาณ 5,600 บาท และเมื่อเปิดดำเนินการในโครงการ รพช. การลงทุนของผู้ประกอบการต่อวันในปี 2550 เดือนมีนาคมอยู่ที่ประมาณ 3,700 บาท (ดูตารางที่ 5.13)

ตารางที่ 5.13

รายได้ การลงทุน และการบริโภค^๑ ก่อนและหลังมีโครงการธนาคารประชาชน ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2550

รายการ	จำนวน ตัวอย่าง	ก่อนมีโครงการปี 2543	หลังโครงการปี 2550	การ ทดสอบ สถิติ t
		จำนวน(บาทต่อวัน)	จำนวน(บาทต่อวัน)	
รายได้จากการขาย	68	8,885.78	5,585.28	-4.36*
การลงทุน	68	5,563.47	3,699.77	-3.64*
การบริโภค	68	345.84	363.21	0.71

ที่มา: การคำนวณ

หมายเหตุ: * ** *** มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

ในเรื่องการบริโภคโดยการบริโภคเป็นค่าใช้จ่ายด้าน ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าขนมอบตร เป็นต้น การบริโภคในปี 2550 เพิ่มขึ้นกว่าก่อนเปิดดำเนินการโครงการ รพช. ปี 2543 การเพิ่มขึ้นของการบริโภคไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการบริโภคก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ รพช. มีการบริโภคใน

^๑ รายได้ การลงทุน และการบริโภค เป็นตัวเลขที่ปรับค่าดัชนีราคาผู้บริโภคแล้วโดยใช้ปี 2545 เป็นปีฐาน โดยดัชนีผู้บริโภคในปี 2543 เท่ากับ 97.8 และในต้นปี 2550 เท่ากับ 116

ครัวเรือนต่อวันประมาณ 350 บาท และการบริโภคหลังการเปิดดำเนินการในโครงการธนาคารประชาชนมีการบริโภคในครัวเรือนต่อวันประมาณ 360 บาท (ดูตารางที่ 5.13)

การลดลงของรายได้และการลงทุนอาจเกิดจากภาวะเศรษฐกิจ โดยในไตรมาสแรกของปี 2550 อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจอยู่ที่ 4.3 % ส่วนในปี 2543 ภาวะเศรษฐกิจมีการขยายตัว 4.8%¹⁰

(2.2) รายได้ การลงทุน และการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างแยกอาชีพ

หัวข้อนี้จะศึกษาผลกระทบของโครงการ ธปช. โดยดูการเปรียบเทียบของรายได้ การลงทุน และการบริโภค ก่อนและหลังมีโครงการ ธปช. โดยแบ่งตามอาชีพ ได้แก่ กลุ่มที่ขายเสื้อผ้า กลุ่มที่ขายอาหาร และกลุ่มที่ขายวัตถุดิบการพิจารณาแยกอาชีพ เพื่อดูว่าในแต่ละอาชีพ รายได้ การลงทุน และการบริโภคแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

กลุ่มที่ขายเสื้อผ้า

ในบรรดา 68 ตัวอย่าง เป็นผู้ที่ขายเสื้อผ้า 18 คน มีรายได้จากการขายสินค้าต่อวัน ในเดือนมีนาคม 2550 ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้จากการขายก่อนการเปิดดำเนินการโครงการ ธปช. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99% โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีรายได้จากการขายเฉลี่ยต่อวัน 9,700 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีรายได้จากการขายเฉลี่ยต่อวัน 5,000 บาท (ดูตารางที่ 5.14) เหตุผลที่รายได้ลดลง เกิดจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาและการขยายตัวของห้างเทสโก้ โลตัส (Tesco Lotus) และห้าง บิ๊กซี (Big C) เข้ามาในชุมชน

การลงทุนในกลุ่มที่ขายเสื้อผ้า มีการลงทุนในเดือนมีนาคม 2550 ลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีการลงทุนต่อวัน 5,100 บาท แต่หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีการลงทุนต่อวัน 2,800 บาท (ดูตารางที่ 5.14) การลงทุนที่ลดลงอาจเกิดจากรายได้ที่ลดลง

¹⁰ ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับการบริโภค กลุ่มตัวอย่างที่ขายเสื้อผ้า มีการบริโภคที่ไม่แตกต่างกันทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ สปช. โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ สปช. มีการบริโภคต่อวัน 350 บาท แต่หลังเข้าร่วมโครงการ สปช. มีการบริโภคต่อวัน 370 บาท (ดูตารางที่ 5.14)

ตารางที่ 5.14¹¹
รายได้ การลงทุน และการบริโภค¹² ก่อนและหลังมีโครงการธนาคารประชาชน
แยกตามอาชีพ ณ มีนาคม 2550

รายการ		จำนวน ตัวอย่าง	ก่อนมีโครงการปี	หลังโครงการปี	การทดสอบ สถิติ t
			2543	2550	
			จำนวน(บาทต่อวัน)	จำนวน(บาทต่อวัน)	
รายได้จากการขาย	เสื้อผ้า	18(26.48%)	9,673.94	4,888.25	-3.57*
	อาหาร	25(36.76%)	6,958.69	4,282.76	-3.73*
	ของสด	25(36.76%)	10,245.40	7,389.66	-1.70
การลงทุน	เสื้อผ้า	18(26.48%)	5,070.55	2,770.94	-3.44*
	อาหาร	25(36.76%)	3,838.45	2,641.38	-3.23*
	ของสด	25(36.76%)	7,643.39	5,426.93	-1.76***
การบริโภค	เสื้อผ้า	18(26.48%)	352.19	366.38	0.79
	อาหาร	25(36.76%)	398.77	425.86	0.44
	ของสด	25(36.76%)	288.34	298.28	0.39

ที่มา: การคำนวณจากข้อมูลภาคสนาม

หมายเหตุ: * ** *** มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

¹¹ ค่าเฉลี่ยที่คิดในตารางนี้ เป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากการหารด้วยจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

¹² รายได้ การลงทุน และการบริโภค เป็นตัวเลขที่ปรับค่าดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป แล้วโดยในปี 2545 เป็นปีฐาน โดยดัชนีผู้บริโภคในปี 2543 เท่ากับ 97.8 และในต้นปี 2550 เท่ากับ 116

กลุ่มที่ขายอาหาร

กลุ่มที่ขายอาหารมีจำนวนตัวอย่าง 25 ตัวอย่าง รายได้ของกลุ่มที่ขายอาหาร มีรายได้จากการขายที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีรายได้ต่อวัน 7,000 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.รายได้ลดลงเหลือยอดขายวันละ 4,300 บาท (ดูตารางที่ 5.14) กลุ่มตัวอย่างที่ขายอาหารให้เหตุผลว่า รายได้จากการขายอาหารที่ลดลง เกิดจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา ทำให้กลุ่มลูกค้าซื้ออาหารน้อยลง เช่น ก่อนหน้านี้กลุ่มลูกค้าเคยสั่งกับข้าวสามถึงสี่อย่างปัจจุบันลดลงมาเหลือหนึ่งถึงสองอย่างเท่านั้น

การลงทุนในกลุ่มที่ขายอาหาร มีการลงทุนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุน 3,800 บาทต่อวัน หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุน 2,600 บาทต่อวัน (ดูตารางที่ 5.14) การลงทุนที่ลดลงมีความเป็นไปได้ที่เกิดจากรายได้ที่ลดลง

สำหรับการบริโภค ให้ผลเช่นเดียวกับกลุ่มแรกนั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่ขายอาหาร มีการบริโภคที่ไม่แตกต่างกันก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 400 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 425 บาท (ดูตารางที่ 5.14)

กลุ่มที่ขายของสด

สำหรับกลุ่มที่ขายของสดมีจำนวน ตัวอย่าง 25 ตัวอย่าง กลุ่มที่ขายของสดมีรายได้ลดลง แต่การลดลงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.กลุ่มที่ขายของสดมีรายได้ 10,200 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีรายได้ลดลงเหลือ 7,400 บาท (ดูตารางที่ 5.14) ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ากลุ่มคนหันมาซื้อของสดเพื่อทำอาหารบริโภคภายในครัวเรือน นอกจากนี้ กลุ่มที่ขายของสดมีกลุ่มลูกค้าที่เป็นร้านอาหารที่ต้องมาซื้อของเช่นในอดีต

การลงทุน กลุ่มที่ขายของสด มีการลงทุนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 90 % โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 7,600 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 5,400 บาท (ดูตารางที่ 5.14) การลงทุนที่ลดลงมีความเป็นไปได้ที่เกิดจากรายได้ที่ลดลงและเศรษฐกิจซบเซา

การบริโภคในครัวเรือนต่อวันของกลุ่มที่ขายของสด มีการบริโภคที่ไม่แตกต่างทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีการบริโภคต่อวัน 300 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. มีการบริโภคต่อวัน 300 บาท (ดูตารางที่ 5.14)

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าจากการศึกษาเรื่อง รายได้ การลงทุน และการบริโภค ของทุกกลุ่ม อาชีพพบว่า ระดับรายได้และการลงทุน ลดลงหลังจากเข้าร่วมโครงการ ธปช. ซึ่งมีสาเหตุจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา มีผลให้การใช้จ่ายและการลงทุนภาคเอกชนค่อนข้างชะงักตัว¹³

ผลการศึกษาดังกล่าว เกิดจากปัญหาการสุ่มตัวอย่างครั้งที่สองที่บังเอิญกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้มีระดับรายได้ การลงทุน ที่ต่ำในช่วงหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยเมื่อนำเอาข้อมูลมาแยก ตามระดับการเพิ่มขึ้น เท่าเดิม และลดลง คือ

$$x_2 \geq \bar{x}_1 + S.D./4 \quad \text{ถือว่าค่าของ } x_2 \text{ มีค่าเพิ่มขึ้น}$$

$$\bar{x}_1 - S.D./4 \leq x_2 \leq \bar{x}_1 + S.D./4 \quad \text{ถือว่าค่าของ } x_2 \text{ มีค่าเท่าเดิม}$$

$$x_2 \leq \bar{x}_1 - S.D./4 \quad \text{ถือว่าค่าของ } x_2 \text{ มีค่าลดลง}$$

โดย \bar{x}_1 คือ ค่าเฉลี่ยของ รายได้ การลงทุน การบริโภค ก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.

x_2 คือ ค่า รายได้ การลงทุน การบริโภค หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.

$S.D.$ คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ รายได้ การลงทุน การบริโภค ก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.

เมื่อทำการแยกกลุ่มตัวอย่างตามสูตรที่ได้คำนวณ รายได้ การลงทุน และการบริโภคหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. ยังมีระดับ รายได้ การลงทุน ที่ลดลง (ดูตารางที่ 5.15) ดังนั้น การลดลงจึงมีเกิดจากภาวะเศรษฐกิจ

¹³www.mfa.go.th/internet/BDU/economic_2550.pdf

ตารางที่ 5.15¹⁴
รายได้ การลงทุน และการบริโภค¹⁵ หลังมีโครงการรพช.เปรียบเทียบกับก่อนมีโครงการ รพช.
แยกตามอาชีพ ณ มีนาคม 2550

อาชีพ	จำนวน	รายได้			การลงทุน			การบริโภค		
		เพิ่ม	เท่าเดิม	ลดลง	เพิ่ม	เท่าเดิม	ลดลง	เพิ่ม	เท่าเดิม	ลดลง
ขายเสื้อผ้า	เฉลี่ย	25,000.00	8,883.33	3,194.87	10,000.00	5,333.33	1,681.32	593.75	350.00	200.00
	ตัวอย่าง	1	4	13	2	3	13	8	6	4
ขายอาหาร	เฉลี่ย	21,333.33	8,500.00	2,160.00	12,666.67	6,000.00	1,330.00	975.00	318.18	175.00
	ตัวอย่าง	3	2	20	3	2	20	8	11	6
ขายวัตถุดิบ	เฉลี่ย	23,600.00	8,571.43	2,792.31	16,333.33	5,437.50	1,443.72	577.78	316.67	155.00
	ตัวอย่าง	5	7	13	6	8	11	9	6	10
รวม	เฉลี่ย	23,000.00	8,656.41	2,631.16	14,181.82	5,500.00	1,462.23	710.00	326.09	170.00
	ตัวอย่าง	9	13	46	11	13	44	25	23	20

ที่มา: การคำนวณจากข้อมูลภาคสนาม

(2.3) รายได้ การลงทุน และการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างแยกตามการกู้เงินในอดีต

การศึกษาส่วนที่ 3 เป็นการพิจารณา รายได้ การลงทุน และการบริโภค ตามพฤติกรรมการกู้เงินในอดีต คือ กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลย กลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบ และกลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ การพิจารณาแยกตามพฤติกรรมการกู้เงินในอดีต เพื่อดูว่าผู้ที่เดิมกู้เงินจากที่ต่างๆเมื่อมากู้ รพช. รายได้ การลงทุน และการบริโภคเปลี่ยนไปหรือไม่เพียงใด

¹⁴ ค่าเฉลี่ยที่คิดในตารางนี้ เป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากการหารด้วยจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

¹⁵ รายได้ การลงทุน และการบริโภค เป็นตัวเลขที่ปรับค่าดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป แล้วโดยให้ปี 2545 เป็นปีฐาน โดยดัชนีผู้บริโภคในปี 2543 เท่ากับ 97.8 และในต้นปี 2550 เท่ากับ 116 และเปรียบเทียบกับ ค่าเฉลี่ยก่อนมีโครงการ รพช. บวกลบส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน/4

กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลย

กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลย มีจำนวนตัวอย่าง 45 ตัวอย่าง โดยรายได้ การลงทุน และการบริโภคก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.เป็นดังนี้

รายได้จากการขายต่อวันของกลุ่มนี้ มีรายได้ที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99 % โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีรายได้ประมาณ 8,300 บาท แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีรายได้ลดลงเหลือ 4,100 บาทต่อวัน (ดูตารางที่ 5.16) รายได้ที่ลดลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา

กลุ่มนี้มีการลงทุนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 4,200 บาท แต่หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 2,600 บาท (ดูตารางที่ 5.16) การลงทุนที่ลดลงเกิดจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา

ส่วนการบริโภคในครัวเรือนต่อวันของกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลย ไม่มีความแตกต่างทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 320 บาท และหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 340 บาท (ดูตารางที่ 5.16)

กลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบ

สำหรับกลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบ มีจำนวนตัวอย่าง 17 คนนี้ รายได้จากการขายต่อวันของกลุ่มนี้ลดลงแต่การลดลงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.กลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบมีรายได้ประมาณ 10,500 บาทแต่หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีรายได้ลดลงเหลือ 9,200 บาท (ดูตารางที่ 5.16)

การลงทุน กลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบ มีการลงทุนที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 90 % โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 8,800 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 5,800 บาท (ดูตารางที่ 5.16) การลงทุนที่ลดลงมีความเป็นไปได้ที่ภาวะเศรษฐกิจซบเซา

การบริโภคในครัวเรือนต่อวันของกลุ่มนี้ มีการบริโภคที่ไม่แตกต่างทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 405 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 430 บาท (ดูตารางที่ 5.16)

ตารางที่ 5.16¹⁶
รายได้ การลงทุน และการบริโภค¹⁷ ก่อนและหลังมีโครงการธนาคารประชาชน
แยกตามแหล่งเงินกู้เดิม ณ มีนาคม 2550

รายการ	จำนวน ตัวอย่าง	ก่อนมีโครงการฯ	หลังโครงการฯ	การทดสอบ สถิติ	
		ปี2543 จำนวน (บาทต่อวัน)	ปี2550 จำนวน (บาทต่อวัน)		
รายได้จากการขาย	เดิมไม่กู้	45	8,284.63	4,107.92	-4.5506*
	เดิมกู้ นอก ระบบ	17	10,515.66	9,210.62	-0.8122
	เดิมกู้ใน ระบบ	6	8,776.41	6,393.68	-1.1455
การลงทุน	เดิมไม่กู้	45	4,213.33	2,637.20	-3.2184**
	เดิมกู้ นอก ระบบ	17	8,794.32	5,779.73	-2.0715***
	เดิมกู้ใน ระบบ	6	6,535.45	5,775.86	-0.3992
การบริโภค	เดิมไม่กู้	45	321.52	339.08	1.0323
	เดิมกู้ นอก ระบบ	17	405.99	428.50	0.2538
	เดิมกู้ใน ระบบ	6	357.87	359.20	0.0336

ที่มา: การคำนวณจากข้อมูลภาคสนาม

หมายเหตุ: * ** *** มีระดับนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 99% 95% และ 90%

¹⁶ ค่าเฉลี่ยที่คิดในตารางนี้ เป็นค่าเฉลี่ยที่ได้จากการหารด้วยจำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

¹⁷ รายได้ การลงทุน และการบริโภค เป็นตัวเลขที่ปรับค่าดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป แล้วโดย
ใช้ปี 2545 เป็นปีฐาน โดยดัชนีผู้บริโภคในปี 2543 เท่ากับ 97.8 และในต้นปี 2550 เท่ากับ 116

กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ

กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ มีจำนวนตัวอย่าง 6 คน โดยมีรายได้จากการขายต่อวันลดลง แต่การลดลงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบมีรายได้ประมาณ 8,800 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีรายได้ลดลงเหลือ 6,400 บาท (ดูตารางที่ 5.16)

ส่วนการลงทุนของกลุ่มนี้มีการลงทุนที่ลดลง แต่การลดลงไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 6,500 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการลงทุนต่อวัน 5,800 บาท (ดูตารางที่ 5.16)

การบริโภคในครัวเรือนต่อวันของกลุ่มที่เดิมกู้จากนอกระบบ มีการบริโภคที่ไม่แตกต่างทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. โดยก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 360 บาท หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.มีการบริโภคต่อวัน 360 บาท (ดูตารางที่ 5.16)

จากการศึกษาข้างต้นถึงถึงกระทบของโครงการธปช. โดยแยกศึกษาตามแหล่งเงินกู้เดิมก่อนกู้จาก ธปช. ได้ข้อสรุปว่า กลุ่มที่เดิมไม่กู้จากที่ใดเลย เมื่อกู้เงินจากโครงการ ธปช.ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีระดับการบริโภคที่ไม่เปลี่ยนแปลงจากเดิมก่อนการเข้าร่วมโครงการ ธปช.

กลุ่มที่เดิมกู้เงินจากนอกระบบ เงินกู้ในส่วนนี้ช่วยลดภาระดอกเบี้ยจากนอกระบบ ส่งผลให้ระดับรายได้ และการบริโภคหลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.ไม่เปลี่ยนแปลงแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจซบเซาก็ตาม

กลุ่มที่เดิมกู้จากในระบบ การเข้าร่วมโครงการ ธปช.ไม่ได้ทำให้ระดับรายได้ การลงทุนเปลี่ยนแปลงไป นั่นเพราะ การกู้เงินจากโครงการ ธปช.เป็นเพียงการเพิ่มช่องทางทางการเงิน

การศึกษาลักษณะของโครงการธปช.โดยดูถึงการเปลี่ยนแปลงของรายได้ การลงทุนและการบริโภคก่อนและหลังมีธปช. ซึ่งการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด การแยกแต่ละอาชีพและการแยกตามพฤติกรรมเงินกู้ในอดีต ข้อมูลส่วนใหญ่พบว่า ทั้งรายได้ และการลงทุน หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.ลดลง เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาในปี 2550 ผู้วิจัยได้พยายามที่จะทดสอบว่า หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช.ระดับรายได้ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการ ธปช.เป็นเช่นใด โดยพยายามกำจัดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจออกไปโดยจะกล่าวในประเด็นต่อไป

(2.4) การคาดคะเนรายได้

หัวข้อนี้แตกต่างจาก 2.3 ในประเด็นที่ว่าข้อมูลรายได้หามาจากการคาดคะเนรายได้ การคาดคะเนรายได้เป็นการศึกษาเพื่อประเมินโครงการ รัชช. ว่าการดำเนินการช่วยให้ผู้เข้าร่วมโครงการ รัชช. มีระดับรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นหรือไม่ โดยเป็นการเปรียบเทียบรายได้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ รัชช. ซึ่งการเปรียบเทียบรายได้ดังกล่าวได้กำจัดเงื่อนไขภาวะเศรษฐกิจของสองช่วงเวลาออกไป

การคาดคะเนรายได้โดยกำจัดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจออกไป เป็นการศึกษโดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติคาดคะเนรายได้ โดยกำหนดตัวแปรอิสระที่มีผลต่อรายได้และใช้สมการถดถอยในการคาดคะเนรายได้ โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นค่าที่อยู่ในค่าความคลาดเคลื่อนของสมการซึ่งการคาดคะเนรายได้ในครั้งที่สองจะไม่นำค่าความคลาดเคลื่อนมาคำนวณดังนั้นจึงเป็นการกำจัดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจออกไป

การคาดคะเนจะคาดคะเนสองครั้งๆแรกจะใช้สมการถดถอยที่ได้จากการใช้ข้อมูลในปัจจุบัน คือ ในเดือน มีนาคม 2550 คาดคะเนรายได้ในปี 2543 และการคาดคะเนครั้งที่สอง จะใช้สมการถดถอยที่ได้จากการใช้ข้อมูลในอดีต คือ ปี 2543 คาดคะเนรายได้ในปี 2550 โดยมีสมการถดถอย ดังนี้

$$Y_{ij} = \beta_0 + \beta_1 INV_{ij} + \beta_2 L_{ij} + \beta_3 YEAR_{ij} + \beta_4 OWN_{ij} + \beta_5 LOCA_{ij} + E_{ij} \quad (1)$$

โดยที่ Y_{ij} คือ รายได้ (บาทต่อวัน) ปีที่ i คนที่ j

INV_{ij} คือ การลงทุน (บาทต่อวัน) ปีที่ i คนที่ j

L_{ij} คือ จำนวนเงินกู้ (บาท) ปีที่ i คนที่ j

$YEAR_{ij}$ คือ ประสบการณ์ในการขาย (ปี) ปีที่ i คนที่ j

OWN_{ij} คือ การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ปีที่ i คนที่ j เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยที่มีอสังหาริมทรัพย์ = 1 ส่วนไม่มี = 0

$LOCA_{ij}$ คือ ทำเลที่ตั้งร้าน ปีที่ i คนที่ j แบ่งเป็น 5 ระดับ ระดับ 1 ดีที่สุด และระดับที่ 5 แย่ที่สุด

E_{ij} คือ ค่าความคลาดเคลื่อน ปีที่ i คนที่ j

$\beta_{0i} \beta_{1i} \beta_{2i} \beta_{3i} \beta_{4i} \beta_{5i}$ คือ ค่าคงที่ตัวแปร ปีที่ i

สมการถดถอยที่ใช้ข้อมูลในเดือนมีนาคม 2550 คาดคะเนรายได้ในปี 2543

จากการใช้ข้อมูลเดือนมีนาคม 2550 ในการประกกรายได้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ดังปรากฏในตาราง 5.17 โดยตัวแปรที่มีผลต่อการขาย คือ การลงทุน คือ ยิ่งมีการลงทุนเพิ่มขึ้นรายได้ก็เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5.17

ค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยจากข้อมูล มีนาคม 2550

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	Std. Err.	P>t
ค่าคงที่	1323.662	1915.514	0.492
การลงทุน (INV)	0.9916187	0.099097	0
จำนวนเงินกู้ (L)	-0.0007589	0.002989	0.8
ประสบการณ์ในการขาย(YEAR)	120.2542	83.40732	0.154
การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน(OWN)	1196.903	1154.787	0.304
ทำเลที่ตั้ง(LOCA)	-668.0569	653.9118	0.311

หมายเหตุ : R-squared = 0.6181 และ Prob > F = 0

ข้อมูลที่ได้จากตารางที่ 5.17 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ ดังนี้

$$Y_{50j} = 1323.662 + 0.9916187 INV_{50j} - 0.0007589 L_{50j} + 120.2542 YEAR_{50j} + 1196.903 OWN_{50j} - 668.0569 LOCA_{50j} + E_{50j} \quad (2)$$

สมการที่ (2) สามารถคาดคะเนรายได้ในปี 2543 จากสมการที่ (3) โดยในสมการที่ (3) เป็นการใส่ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากสมการที่ (2) แต่ใช้ตัวแปรอิสระในปี 2543 การคาดคะเนรายได้ในปี 2543 ไม่ได้นำค่า E_{50j} มาคำนวณด้วยเพราะเป็นการกำจัดตัวแปรทางเศรษฐกิจในปี 2550 ที่อยู่ใน E_{50j} ออกไป

$$\hat{Y}_{43j} = 1323.662 + 0.9916187 INV_{43j} - 0.0007589 L_{43j} + 120.2542 YEAR_{43j} + 1196.903 OWN_{43j} - 668.0569 LOCA_{43j} \quad (3)$$

การคาดคะเนรายได้ของปี 2543 โดยใช้สมการที่ (3) ได้ค่าเฉลี่ยรายได้ต่อวันในปี 2543 เท่ากับ 6,580 บาท ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อวันในเดือนมีนาคม 2550 ซึ่งเป็นรายได้ที่เก็บได้จริงจากข้อมูลภาคสนามเท่ากับ 6,340 บาท โดยระดับรายได้ทั้งสองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ระดับรายได้ที่คาดคะเนก่อนเข้าร่วมโครงการ รัชช.และรายได้จริงหลังเข้าร่วมโครงการ รัชช.ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99% แสดงว่า การเข้าร่วมโครงการ รัชช.ไม่ได้ทำให้ระดับรายได้เพิ่มสูงขึ้น

สมการถดถอยที่ใช้ข้อมูลในปี 2543 คาดคะเนรายได้ใน เดือนมีนาคม 2550

การคาดคะเนรายได้ เดือนมีนาคม 2550 โดยใช้สมการถดถอยที่ใช้ข้อมูล ปี 2543 ได้ค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรซึ่งแสดงในตาราง 5.18 โดยตัวแปรที่มีผล คือ การลงทุน คือ ยิ่งมีการลงทุนเพิ่มขึ้น รายได้ก็เพิ่มขึ้น และ การถือครองทรัพย์สินยิ่งมีการถือครองทรัพย์สินเพิ่มขึ้นระดับรายได้ก็สูงขึ้น

ตารางที่ 5.18
ค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยจากข้อมูล ปี 2543

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	Std. Err.	P>t
ค่าคงที่	2962.115	0.121727	0.226
การลงทุน (INV)	0.7838743	0.004422	0
จำนวนเงินกู้ (L)	-0.002664	133.5736	0.549
ประสบการณ์ในการขาย(YEAR)	73.65642	1682.328	0.583
การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน(OWN)	3355.17	953.6034	0.051
ทำเลที่ตั้ง(LOCA)	-241.5293	2423.117	0.801

หมายเหตุ : R-squared = 0.4293 และ Prob > F = 0

ข้อมูลที่ได้จากตาราง 5.18 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$Y_{43j} = 2962.115 + 0.7838743INV_{43j} - 0.002664L_{43j} + 73.65642YEAR_{43j} + 3355.17OWN_{43j} - 241.5293LOCA_{43j} + E_{43j} \quad (4)$$

สมการที่ (4) สามารถคาดคะเนรายได้ในในเดือน มีนาคม 2550 จากสมการที่ (5) ซึ่งใช้ค่าสัมประสิทธิ์จากสมการที่ (4) แต่ใช้ตัวแปรอิสระในเดือน มีนาคม 2550 การคาดคะเนรายได้ในปี 2550 ไม่ได้นำค่า E_{43j} มาคิดคำนวณด้วย เพราะเป็นการกำจัดตัวแปรทางเศรษฐกิจในปี 2543 ที่อยู่ในค่า E_{43j} ออกไป

$$\hat{Y}_{43j} = 2962.115 + 0.7838743INV_{50j} - 0.002664L_{50j} + 73.65642YEAR_{50j} + 3355.17OWN_{50j} - 241.5293LOCA_{50j} \quad (5)$$

การคาดคะเนรายได้ในเดือน มีนาคม 2550 โดยใช้ข้อมูลตัวแปรอิสระ ในเดือนมีนาคม 2550 สรุปได้ว่า รายได้ที่ได้จากการคาดคะเนในเดือนมีนาคม 2550 ซึ่งเป็นรายได้หลังการเข้าร่วมโครงการ รัชช. มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อวัน 8,400 บาท ส่วนรายได้เฉลี่ยในปี 2543 มีรายได้เฉลี่ยต่อวัน 8,700 บาท โดยระดับรายได้ทั้งสองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 99%

ระดับรายได้จริงที่ได้จากแบบสอบถามก่อนเข้าร่วมโครงการ ธปช. และรายได้ที่คาดคะเน หลังเข้าร่วมโครงการ ธปช. ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การเข้าร่วมโครงการ ธปช. ไม่ได้ทำให้ระดับรายได้เพิ่มสูงขึ้น

การคาดคะเนรายได้จากทั้งสองกรณีดังกล่าว เป็นการตัดปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจออกไป สรุปได้ว่า ก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการ ธปช. ระดับรายได้จากการขายไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การกู้เงินจากโครงการ ธปช. ไม่ได้ส่งผลให้ระดับรายได้หลังกู้เงินเพิ่มขึ้น

การศึกษาผลกระทบในเรื่องรายได้ สรุปได้ว่า การกู้เงินจากโครงการ ธปช. ไม่ได้ทำให้รายได้ ก่อนและหลังกู้เงินจากโครงการ ธปช. เปลี่ยนไป

(3) การเปรียบเทียบรายได้ของกลุ่มที่กู้และไม่กู้โครงการธนาคารประชาชน

ในหัวข้อนี้เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับรายได้ ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างกู้เงิน จากโครงการ ธปช. เปรียบเทียบระดับรายได้ในกลุ่มไม่กู้จากโครงการ ธปช. การศึกษาในประเด็นนี้เป็น การศึกษาเพื่อประเมิน โครงการ ธปช. ว่า สามารถเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ ธปช. ได้หรือไม่

การตอบคำถามในประเด็นนี้ มีสมมติฐาน กล่าวว่า ผู้ประกอบการรายย่อยที่กู้เงินโครงการ ธปช. มีรายได้จากการขายสินค้าสูงกว่าในกรณีที่ไม่ได้กู้เงินจากโครงการ ธปช. จากข้อมูลแบบสอบถาม ไม่สามารถหากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการ ธปช. และไม่เข้าร่วมโครงการ ธปช. ดังนั้น จึงต้องหากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. นั่นเอง ซึ่งวิธีการที่ใช้หา กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว และเปรียบเทียบรายได้จากการขายต่อวันได้นั้น คือ วิธี Propensity Score Matching ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนของวิธีการศึกษา

การใช้วิธี Propensity Score Matching เป็นการใช้สมการถดถอยแบบลอจิสติกส์ (Logistic regression) เพื่อประมาณค่าความน่าจะเป็นในการกู้ยืมเงินจากโครงการ ธปช. โดยตัวแปร อิสระ ดังนี้

1. เพศ เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยที่เพศหญิง = 1 ส่วนเพศชาย = 0
2. อายุ

3. การศึกษา1 เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยการศึกษาระดับประถมศึกษา = 1
อื่นๆ = 0
- 4.การศึกษา2 เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยการศึกษาระดับมัธยมศึกษา = 1
อื่นๆ = 0
- 5.การลงทุนต่อวัน
- 6.สถานภาพสมรส เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่สมรส = 1 ส่วนม่ายโสด = 0
- 7.ลักษณะร้านค้า เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่ร้านค้า = 1 ส่วนแผงลอย = 0
- 8.อาชีพ1 เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่ขายเสื้อผ้า = 1 ส่วนอื่นๆ = 0
- 9.อาชีพ2 เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่ขายอาหาร = 1 ส่วนอื่นๆ = 0
- 10.ความเป็นเจ้าของสินทรัพย์ เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่มีอสังหาริมทรัพย์ = 1
ส่วนไม่มี = 0
- 11.เดิมเป็นลูกค้าอมสิน เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่เดิมเป็นลูกค้าอมสิน = 1
ส่วนเดิมไม่เป็นลูกค้าอมสิน = 0
- 12.การกู้เงิน1 เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่เดิมกู้ในระบบ = 1 ส่วนอื่นๆ = 0
- 13.การกู้เงิน2 เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยที่เดิมกู้นอกระบบ = 1 ส่วนอื่นๆ = 0

จากตัวแปรดังกล่าวนำมาทำการแมทซิงระหว่างกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.กับกลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช. วิธีการแมทซิง เป็นการจับคู่กลุ่มตัวอย่างที่กู้ธปช.กับไม่กู้ธปช.โดยใช้คะแนนความโน้มเอียงในการจับคู่ (Propensity Score Matching) เพื่อทำให้เกิดความสมดุลของตัวแปร (balancing property) กล่าวคือ บุคคลที่มีคะแนนความโน้มเอียง(Propensity Score) ใกล้เคียงกันควรมีค่าตัวแปรต่างๆที่ใกล้เคียงกัน

การทดสอบความสมดุล (Balance) เป็นการทดสอบความคล้ายกันของตัวแปรต่างๆของกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.และไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช. ที่มีค่า propensity score ที่ใกล้เคียงกัน จากที่ได้กล่าวมาในบทที่ 4 วิธีการแมทซิง มีวิธีต่างกัน 5 วิธี ซึ่งวิธีการดังกล่าวเพื่อตรวจสอบว่ากลุ่มที่กู้เงินและกลุ่มเปรียบเทียบมีลักษณะที่คล้ายกันจริงหรือไม่ ตารางที่ 5.19 แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรของกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.กับกลุ่มเปรียบเทียบ เมื่อใช้วิธีการแมทซิงแบบต่างๆเปรียบเทียบกับกรณีไม่แมทซิง จากตารางแสดงให้เห็นว่า การทำแมทซิงให้ค่าเฉลี่ยของตัวแปรของกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.และกลุ่มเปรียบเทียบมีความสมดุลกันมากขึ้น มากกว่ากรณีที่ไม่ได้ทำการแมทซิง ทำให้

เกิดความมั่นใจได้ว่า การแมทซิงสามารถลดปัญหาการเอนเอียง (bias) ในการเปรียบเทียบ ส่งผลให้การวิเคราะห์มีความถูกต้องยิ่งขึ้น

ตารางที่ 5.19 ยังแสดงให้เห็นว่าวิธีการแมทซิงที่ทำให้เกิดความสมดุลระหว่างกลุ่มที่กู้เงิน จากโครงการ ธปช. และกลุ่มเปรียบเทียบมากที่สุด คือวิธีการแมทซิงแบบ Mahalanobis ซึ่งเป็นวิธีการจับคู่ที่ไม่ได้ใช้ propensity score แต่ใช้วิธีจับคู่ผู้เข้าร่วมโครงการกับผู้ไม่เข้าร่วมโครงการโดยการพิจารณาความเหมือนกัน (หรือความใกล้เคียงกัน) ของตัวแปรแต่ละตัวนั่นเอง

ตารางที่ 5.19

ค่าเฉลี่ยของตัวแปรกลุ่มผู้กู้และกลุ่มเปรียบเทียบ
โดยใช้วิธีการแมทซิงต่างๆ และกรณีไม่แมทซิง

ตัวแปร	One-to-one		5-nearest neighbors		Radius, Kernal		Mahalanobis		No matching	
	กลุ่มผู้กู้	กลุ่มเปรียบเทียบ	กลุ่มผู้กู้	กลุ่มเปรียบเทียบ	กลุ่มผู้กู้	กลุ่มเปรียบเทียบ	กลุ่มผู้กู้	กลุ่มเปรียบเทียบ	กลุ่มผู้กู้	กลุ่มเปรียบเทียบ
เพศ (sex)	85.71%	82.38%	85.77%	80.79%	85.78%	82.06%	85.78%	87.13%	85.78%	82.06%
อายุ (age)	44.01	43.36	44.34	43.72	44.03	42.71	44.34	42.75	44.34	42.71
การศึกษาระดับประถมศึกษา (edu1_d1)	58.10%	55.71%	59.63%	56.50%	58.29%	52.91%	59.63%	58.42%	59.63%	52.91%
การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (edu1_d2)	30%	27.62%	28.90%	28.25%	29.86%	27.35%	28.90%	28.71%	28.90%	27.35%
การลงทุนในปัจจุบัน (Invest 49)	4,448.26	3,949.26	4,536.17	4,142.40	4,569.36	3,845.29	4,536.17	4,180.51	4,536.17	3,845.29
สถานภาพสมรส (status_1)	75.24%	74.29%	76.15%	76.27%	75.36%	71.75%	76.15%	76.24%	76.15%	71.75%
ลักษณะร้าน (shop_d)	36.67%	37.62%	38.99%	36.16%	36.97%	36.77%	38.99%	35.64%	38.99%	36.77%
ความเป็นเจ้าของร้านค้า (own_1)	10%	10.95%	10.55%	10.17%	9.95%	12.11%	10.55%	7.92%	10.55%	12.11%
ขายเสื้อผ้า (occu_d1)	14.76%	32.38%	14.22%	28.25%	14.69%	35.43%	14.22%	19.80%	14.22%	35.43%
ขายอาหาร (occu_d2)	31.90%	22.38%	33.49%	25.42%	31.75%	21.08%	33.49%	30.69%	33.49%	21.08%
ความเป็นเจ้าของสินทรัพย์ (owner_1)	54.29%	55.71%	54.13%	54.80%	54.50%	54.71%	54.13%	55.45%	54.13%	54.71%
เดิมเป็นลูกค้าออนไลน์ (gsb_cus)	80%	32.38%	80.73%	38.42%	80.09%	30.49%	80.73%	50.50%	80.73%	30.49%
ก่อนเข้าร่วมโครงการกู้ในระบบ (bef4_d1)	18.57%	24.76%	18.35%	25.42%	18.96%	23.32%	18.35%	21.78%	18.35%	23.32%
ก่อนเข้าร่วมโครงการกู้ในระบบ (bef4_d2)	25.24%	15.24%	27.52%	15.25%	25.12%	14.35%	27.52%	15.84%	27.52%	14.35%

ที่มา: จากการคำนวณ

เมื่อได้วิธีการที่จะใช้ในการแมทซิงแล้ว การประมาณค่าผลกระทบต่อรายได้จากการขายต่อวัน จากการกู้เงินจากโครงการ ธปช. โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยรายได้จากการขายต่อวันของผู้กู้เงิน

เปรียบเทียบกับกลุ่มเปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกันตามวิธีการแมทซิง ผลที่ได้ก็คือ Average Treatment effect for the Treated หรือ ATT

ตารางที่ 5.20 แสดงผลกระทบของการกู้เงินจากโครงการ ธปช.ต่อรายได้ที่ได้จากการขายต่อวัน ที่ได้จากการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการแมทซิงแบบ Mahalanobis ซึ่งจะเห็นว่า รายได้ที่ได้จากการขายต่อวันของผู้ที่กู้เงินจากโครงการ ธปช. กับผู้ที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า t-value ต่ำกว่าค่าวิกฤติ) ทำให้สรุปได้ว่า การกู้เงินจากโครงการ ธปช. ไม่ได้ส่งผลให้รายได้จากการขายต่อวันเปลี่ยนแปลงไปจากกลุ่มที่ไม่ได้กู้เงินจากโครงการ ธปช.

ตารางที่ 5.20
ผลกระทบของโครงการ ธปช.ต่อรายได้จากการขายต่อวัน

ตัวแปร	ตัวอย่าง	กลุ่มกู้จากธปช.	กลุ่มไม่กู้จาก ธปช.	ผลต่าง	T-stat
รายได้จากการขายต่อวัน	Unmatched	6474.74	5594.62	880.12	1.37
	ATT	6474.74	5399.39	1075.35	1.07

ที่มา:จากการคำนวณ

การศึกษาในเรื่องผลกระทบของโครงการ ธปช. ต่อมาผู้วิจัยได้ทำการแยกกลุ่มตัวอย่างที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.มาสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้จากในระบบ และกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ เพื่อมาเปรียบเทียบรายได้ต่อวันกับกลุ่มเปรียบเทียบ การแยกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเพื่อดูว่า โครงการ ธปช.มีผลกระทบต่อกลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบ หรือ มีผลกระทบต่อกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นทางการ โดยทำการแมทซิงระหว่างกลุ่มที่แยกมาพิจารณาเพิ่มเติมดังกล่าวกับกลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช

ตารางที่ 5.21 แสดงผลกระทบของการกู้เงินจากโครงการ ธปช.ต่อรายได้ ในกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบจำนวน 178 ตัวอย่าง การวิเคราะห์โดยใช้วิธีการแมทซิง แบบ 5-nearest neighbors จากตาราง 5.21 แสดงให้เห็นว่ารายได้ที่ได้จากการขายต่อวันของผู้ที่กู้เงินจากโครงการ ธปช.ในกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบกับผู้ที่ไม่กู้เงินจากโครงการ ธปช. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า t-value ต่ำกว่าค่าวิกฤติ) ทำให้สรุปได้ว่า การกู้เงินจากโครงการ ธปช.ในกลุ่มที่เดิมไม่กู้จากในระบบ ไม่ได้ส่งผลให้รายได้จากการขายต่อวันแตกต่างไปจากกลุ่มที่ไม่ได้กู้เงินจากโครงการ ธปช.

ตารางที่ 5.21
ผลกระทบของโครงการรพช.ในกลุ่มที่เดิมไม่ได้กู้เงินจากในระบบ

ตัวแปร	ตัวอย่าง	กลุ่มกู้จากรพช.	กลุ่มไม่กู้จากรพช.	ผลต่าง	T-stat
รายได้จากการขายต่อวัน	Unmatched	5919.29	4870.56	1048.73	1.69
	ATT	5406.87	4349.09	1057.78	1.12

ที่มา:จากการคำนวณ

ตารางที่ 5.22 แสดงผลกระทบของการกู้เงินจากโครงการ รพช.ต่อรายได้ที่ได้จากการขายต่อวัน ในกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนจำนวน 88 ตัวอย่าง การวิเคราะห์โดยใช้วิธีการแมทซึ่งแบบ One-to-one ตารางแสดงให้เห็นว่า รายได้ที่ได้จากการขายต่อวันของผู้ที่กู้เงินจากโครงการ รพช. ในกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุนกับผู้ที่ไม่กู้เงินจากโครงการ รพช. ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ค่า t-value ต่ำกว่าค่าวิกฤติ) ทำให้สรุปได้ว่า การกู้เงินจากโครงการ รพช. ในกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน ไม่ได้ส่งผลให้รายได้จากการขายต่อวันแตกต่างไปจากกลุ่มที่ไม่ได้กู้เงินจากโครงการ รพช.

ตารางที่ 5.22
ผลกระทบของโครงการรพช.ในกลุ่มที่เดิมเข้าไม่ถึงแหล่งเงินทุน

ตัวแปร	ตัวอย่าง	กลุ่มกู้จากรพช.	กลุ่มไม่กู้จากรพช.	ผลต่าง	T-stat
รายได้จากการขายต่อวัน	Unmatched	5220.07	4870.56	349.51	0.52
	ATT	5220.07	4102.27	1117.799	0.76

ที่มา:จากการคำนวณ

การศึกษาในเรื่องผลกระทบการเข้าร่วมโครงการ รพช. โดยพิจารณาในเรื่องรายได้จากการขายสินค้าเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ รพช. ผลการศึกษาแม้จะแยกศึกษากลุ่มที่กู้เงินออกเป็นสามกรณี ดังกล่าว ผลการศึกษาทั้งสามกรณี รายได้จากการขายสินค้าไม่แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ รพช.

รายได้จากการขายสินค้าในกลุ่มที่กู้เงินจากโครงการ รพช. ทั้งสามกรณี ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่กู้เงินจากโครงการ รพช. อาจมีสาเหตุมาจาก วงเงินสินเชื่อที่อนุมัติในโครงการ รพช. มีวงเงินที่

ต่ำไม่เพียงพอที่จะขยายกิจการหรือเปลี่ยนแปลงกิจการได้โดยเงินกู้เฉลี่ยในกลุ่มตัวอย่างนี้ อยู่ที่ 40,000 บาท รวมถึงในด้านความสามารถในการประกอบการ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างอาจขาดความสามารถในการประกอบการในเรื่องการนำเงินกู้ไปใช้ในการพัฒนากิจการ ซึ่งจากข้อมูลภาคสนามชี้ว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้รับเงินกู้ กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 32 ที่กิจการมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น

ในบทนี้เป็นบทที่อธิบายลักษณะของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อตอบคำถามของงานวิจัย 2 คำถาม คือ คำถามที่เกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและผลกระทบจากการเข้าร่วมโครงการบข.บทต่อไปกล่าวถึงข้อสรุปของงานวิจัยนี้